

SPIS TREŚCI

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	11
GLOSZY	24
ROZBIEŻNOŚCI W ORZECZNICTWIE	47
ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE	50
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 1.....	59
SYLWETKI SĘDZIÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO	65
INFORMACJE.....	68
Dane statystyczne – listopad 2005 r.	69

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Radosław Nowaczewski,

Maciej Plaskacz, Małgorzata Sekuła,

Sylwia Stolarska, Andrzej Zielony

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Krośnie postanowieniem z dnia 17 maja 2005 r., I Ca 132/05, zagadnienia prawnego:

„Czy rozpoznanie sprawy o odszkodowanie za korzystanie przez Zakład Energetyczny z cudzej nieruchomości, w formie usytuowania na tej nieruchomości słupów linii energetycznej w oparciu o uprawnienie wynikające z art. 4 ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U. z 1950 r., Nr 28, poz. 256) – należy do drogi sądowej?”
podjął uchwałę:

Rozpoznanie sprawy o należność za korzystanie przez Zakład Energetyczny z urządzenia zainstalowanego na cudzej nieruchomości, w wykonaniu uprawnienia określonego w art. 4 ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (Dz.U. z 1950 r. Nr 28, poz. 28 ze zm.), należy do drogi sądowej.

*(uchwała z dnia 10 listopada 2005 r., III CZP 80/05, T. Domińczyk,
J. Frąckowiak, A. Górski)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 10 marca 2005 r., I Ca 58/05, zagadnienia prawnego:

„Czy roszczenie zwrotne (regresowe) zakładu ubezpieczeń do sprawcy szkody, z którym łączy ubezpieczyciela umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, przedawnia się w terminie wskazanym w art. 819 § 1 kodeksu cywilnego, czy może znajduje tu zastosowanie termin przedawnienia roszczenia przewidzianego dla poszkodowanego w stosunku do sprawcy szkody,

określony w art. 442 § 2 kodeksu cywilnego, albo też termin wskazany w art. 118 kodeksu cywilnego?”

podjął uchwałę:

Roszczenie zakładu ubezpieczeń przeciwko kierującemu pojazdem mechanicznym, oparte na podstawie § 33 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 1992 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów (Dz.U. Nr 96, poz. 475, ze zm.), ulega przedawnieniu w terminie wskazanym w art. 118 *in fine* k.c.

(uchwała z dnia 10 listopada 2005 r., III CZP 83/05, T. Domińczyk, J. Frąckowiak, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 22 lipca 2005 r., I ACa 128/05, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 4a ustawy z dnia 19 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) stanowi prawną podstawę roszczeń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej wobec Narodowego Funduszu Zdrowia o zwrot kosztów powstałych wskutek realizacji nałożonego tym przepisem obowiązku?”

przekazał zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego.

(postanowienie z dnia 10 listopada 2005 r., III CZP 99/05, T. Domińczyk, J. Frąckowiak, A. Górski)

Notka: omówienie powyższego zagadnienia zostało opublikowane w „Izbie Cywilnej” 2005, nr 10, s. 7-8.

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2005 r., I ACa 872/04, zagadnienia prawnego:

„Czy Skarb Państwa odpowiada za szkodę wyrządzoną przez niewydanie aktu normatywnego, jeśli obowiązek wydania tego aktu, przewidziany w art. 7 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.) nie został zrealizowany do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692),

a w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie:

kiedy obowiązek ten się zaktualizował i czy szkoda za niewydanie powyższego aktu normatywnego odpowiada nieuzyskanemu odszkodowaniu należnemu za przejęte przez Państwo przedsiębiorstwo, ustalonemu według zasad określonych w art. 7 ust. 2 i 5 ustawy z dnia 7 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.)?”
podjął uchwałę:

Zaniechanie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia przewidzianego w art. 7 ust. 4 i 6 ustawy z dnia 3 stycznia 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17, ze zm.) do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1692), nie stanowiło podstawy roszczenia właściciela przejętego przedsiębiorstwa, o odszkodowanie z tego tytułu.

(uchwała z dnia 24 listopada 2005 r., III CZP 82/05, Z. Strus, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 14 lipca 2005 r., IV Ca 251/05, zagadnienia prawnego:

1. „Czy w sprawie, w której wartość przedmiotu zamówienia nie przekracza wskazanych w art. 182 ust. 2 pkt 2b PZP, a wyrok zespołu arbitrów uwzględniając odwołanie unieważnił wszystkie czynności zamawiającego – wyrok taki podlega wykonaniu przez zamawiającego mimo, że wniósł on od niego skargę, a w związku z tym – czy zasadny jest protest wykonawcy kwestionujący fakt podjęcia w toku postępowania ze skargi przez zamawiającego czynności nakazanych innym wyrokiem zespołu arbitrów wydanym w związku z tym samym postępowaniem o zamówienie publiczne, jeśli ten drugi wyrok zespołu arbitrów nie został zaskarżony;

a w wypadku pozytywnej odpowiedzi na pytanie o wykonalność wyroku zespołu arbitrów

2. czy w przypadku wartości przedmiotu zamówienia niższych, niż wskazane w art. 182 ust. 2 pkt 2 b PZP a więc, gdy ostateczne rozstrzygnięcie protestu następuje z dniem doręczenia orzeczenia zespołu arbitrów, a – zgodnie z art. 181 ust. 1 PZP bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu do tej daty może być w toku postępowania sądowego ze skargi zamawiającego dowolnie przedłużony przez zamawiającego i wykonawców termin związania ofertą – niezależnie od terminów wynikających z ustawy (art. 85 ust. 1 PZP) i SIWZ oraz trybu unormowanego w art. 85 ust. 2 PZP, a jeśli nie – czy upływ terminu związania ofertą wiążący się z doręczeniem orzeczenia zespołu arbitrów uzasadnia unieważnienie postępowania na podstawie art. 93 ust. 1 pkt. 7 PZP czy ewentualnie – umorzenie postępowania przez Sąd jako bezprzedmiotowego – w związku z art. 94 PZP, wg którego zamawiający zawiera umowę nie później, niż przed upływem terminu związania ofertą?”
podjął uchwałę:

1. Skuteczny lub wykonalny jest wyrok zespołu arbitrów, unieważniający wszystkie czynności zamawiającego, od którego wniesiono skargę do sądu, wydany w sprawie w której wartość przedmiotu zamówienia nie przekracza wartości wskazanych w art. 182 ust. 2 pkt 2b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 ze zm.);

2. w sytuacji określonej w punkcie 1 termin związania ofertą ulega przedłużeniu o czas, w jakim bieg tego terminu był zawieszony na skutek wniesienia protestu (art. 181 ust. 1 tej ustawy); wniesienie do sądu skargi na wyrok zespołu arbitrów wydany po rozpoznaniu protestu nie stanowi podstawy do przedłużenia tego terminu, jednakże stwierdzenie jego upływu prowadzi do unieważnienia przez sąd postępowania o udzielenie zamówienia.

(uchwała z dnia 24 listopada 2005 r., III CZP 85/05, Z. Strus, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 10 maja 2005 r., RPO – 498770 – IV/05/AG, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa przekazania gospodarstwa rolnego, zawarta na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) winna być traktowana tak jak umowa darowizny w rozumieniu art. 33 pkt 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9, poz. 59 ze zm.) i w sytuacji, gdy nabywcą gospodarstwa rolnego był małżonek pozostający w ustroju wspólności majątkowej, prowadzić w razie braku odmiennej dyspozycji zbywcy do wejścia nabywanego gospodarstwa rolnego do majątku odrębnego następcy?”
podjął uchwałę:

Gospodarstwo rolne, przekazane na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz o innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) następcy pozostającemu w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej, należy do majątku wspólnego.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 25 listopada 2005 r., III CZP 59/05, J. Gudowski, T. Bielska-Sobkowicz, H. Ciepła, T. Domińczyk, A. Górski, Z. Strus, M. Wysocka)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 5 lipca 2005 r., II Cz 1195/05, zagadnienia prawnego:

1. „Czy ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. z 1997 r. Nr 133, poz. 882 ze zm.) co do kosztów postępowania egzekucyjnego należnych komornikowi sądowemu, gdy egzekucja okazała się niecelowa, zawiera lukę prawną, która powinna być wypełniona przez odpowiednie zastosowanie zasady wyrażonej w zdaniu pierwszym art. 770 k.p.c., a tym samym obciążenie tymi kosztami wierzyciela, czy też przeciwnie, ustawodawca wyczerpująco uregulował tę problematykę, stając na stanowisku, że środki pieniężne pobrane przez komornika od dłużnika na poczet należnej mu opłaty, w egzekucji świadczeń pieniężnych, prowadzonej zgodnie z tytułem wykonawczym do czasu ujawnienia zdarzenia, z którego wynika że egzekucja jest niecelowa, są komornikowi należne, a dłużnik może dochodzić od wierzyciela poniesionej z tego tytułu szkody w odrębnym procesie;

2. na wypadek udzielenia pozytywnej odpowiedzi na wskazane wyżej zagadnienie co do tego, że komornik ma prawo ściągnąć od wierzyciela należną mu opłatę egzekucyjną, to w jaki sposób opłata ta powinna zostać przez komornika obliczona, w szczególności czy komornik może nałożyć na wierzyciela obowiązek uiszczenia opłaty egzekucyjnej tylko w takiej wysokości, w jakiej przed wystąpieniem zdarzenia kończącego egzekucję ściągnął ją od dłużnika?”

odmówił podjęcia uchwały

(postanowienie z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 102/05, H. Wrzeszcz, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2005 r., VIII Ga 74/05, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa przewłaszczenia, o której mowa w przepisie art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.) jest skuteczna względem masy upadłości także w wypadku, gdy umowa ta ma datę pewną uzyskaną w sposób określony w art. 81 § 2 pkt 2 k.c. lub art. 81 § 3 k.c.?”
podjął uchwałę:

Umowa przewłaszczenia, o której mowa w art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.), jest skuteczna względem masy upadłości także w wypadku, gdy umowa ta ma datę pewną uzyskaną w sposób określony w art. 81 § 2 i § 3 k.c.

(uchwała z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 104/05, H. Wrzeszcz, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku postanowieniem z dnia 9 września 2005 r., I ACa 535/05, zagadnienia prawnego:

„Czy dokonanie przez poręczyciela wekslowego zastrzeżenia o ograniczeniu czasowym poręczenia wekslowego wywiera w świetle treści art. 30 Prawa wekslowego skutek w postaci nieważności poręczenia, czy tylko powoduje bezskuteczność samego zastrzeżenia?”
podjął uchwałę:

Zastrzeżenie, według którego poręczenie wekslowe jest ograniczone terminem końcowym, jest bezskuteczne; nie powoduje ono nieważności tego poręczenia.

(uchwała z dnia 29 listopada 2005 r., III CZP 107/05, H. Wrzeszcz, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 27 lipca 2005 r., I ACa 1157/04, zagadnienia prawnego:

„Czy wynikająca z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej zasada wypłaty odszkodowania w przypadku zbiegu świadczeń z tytułu dwóch lub więcej ubezpieczeń z tego samego zdarzenia odnosi się także do sytuacji, gdy każda z umów ubezpieczenia została zawarta przez innego ubezpieczającego, a uprawnionym do świadczenia ubezpieczeniowego jest sam ubezpieczający?”

podjął uchwałę:

Zakaz wypłaty podwójnej sumy ubezpieczenia, określony w art. 824¹ § 2 k.c. i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr 11, poz. 62 ze zm.), nie dotyczy sytuacji, gdy interesy majątkowe ubezpieczonych, będące przedmiotem ubezpieczenia, są różne, nawet jeżeli odnoszą się do tego samego dobra majątkowego.

*(uchwała z dnia 30 listopada 2005 r., III CZP 96/05, H. Pietrkowski,
M. Grzelka, I. Koper)*

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 23 marca 2005 r., VI ACa 784/04, zagadnienia prawnego:

„Czy decyzja administracyjna o sprzedaży najemcy lokalu mieszkalnego jako przedmiotu odrębnej własności wraz z ustanowieniem użytkowania wieczystego na podstawie art. 24 i 45 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. Nr 22, poz. 99 ze zm.) należy do kategorii aktów administracyjnych powodujący skutki cywilnoprawne w takim zakresie, że ustalonemu w tej decyzji nabywcy przysługuje roszczenie o zawarcie umowy sprzedaży lokalu w formie aktu notarialnego, jak też roszczenie o zobowiązanie właściciela nieruchomości do jej oddania w użytkowanie wieczyste?”

odmówił podjęcia uchwały

(postanowienie z dnia 30 listopada 2005 r., III CZP 97/05, H. Pietrkowski, M. Grzelka, I. Koper)

>>> Powrót do spisu treści

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 117/05

„Czy rozstrzygnięcie przez Sąd kwestii zasadności zażalenia na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydane w trybie art. 106 § 1 i 5 k.p.a. następuje w formie wyroku czy też postanowienia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lipca 2005 r., VI ACz 743/05)

Notka: Zagadnienie prawne, zgodnie z właściwością, przekazano do rozstrzygnięcia w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych (§ 30 ust. 1 w związku z § 32 ust. 1 uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2003 r. w sprawie regulaminu Sądu Najwyższego, M.P. Nr 57, poz. 989).

*

III CZP 118/05

1. „Czy nałożenie na samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej obowiązku podwyższenia pracownikom od 2001 r. wynagrodzenia w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń

u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2001 r. Nr 5, poz. 45), wprowadzającej do ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 43, poz. 221, z 1997 r., Nr 121, poz. 770 oraz z 1998 r., Nr 162, poz. 1112) przepis art. 4a, może być uznane za nadzwyczajną zmianę stosunków w rozumieniu przepisu art. 357¹ k.c., uzasadniającą żądanie zmiany przez sąd umowy zawartej pomiędzy samodzielnym publicznym zakładem opieki zdrowotnej a Kasą Chorych (obecnie Narodowym Funduszem Zdrowia) o udzielenie świadczeń zdrowotnych w zakresie oznaczenia wysokości świadczenia; jeżeli tak – to czy za okres 2001 r., czy również za lata następne?”

2. „Czy przepis art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.), wprowadzony do tej ustawy nowelą z dnia 22 grudnia 2000 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 5, poz. 45), może stanowić podstawę do występowania przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej z roszczeniami do Kasy Chorych (obecnie Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kwot wypłaconych pracownikom z tytułu podwyżek wynagrodzeń w wyniku realizacji obowiązku nałożonego tym przepisem; jeżeli tak – to czy jedynie za okres 2001 r., czy również za lata późniejsze, a ponadto w jakim zakresie: w całości czy w części (np. straty poniesionej przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej w danym roku)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 lipca 2005 r., VI ACa 1151/04, VI ACa 163/05, A. Wapińska, G. Kołodziejska, R. Owczarek-Jędrasik)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na wątpliwości występujące w zakresie dwóch wyżej opisanych zagadnień prawnych, które przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia.

Odnośząc się do pierwszego zagadnienia zauważył, że stosunki pomiędzy kasami chorych a świadczeniodawcami świadczeń zdrowotnych opierały się głównie na umowach zawieranych pomiędzy tymi podmiotami – zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. z 1997 r.

Nr 28, poz. 153 ze zm.), obecnie pomiędzy Narodowym Funduszem Zdrowia a świadczeniodawcami – stosownie do treści art. 72 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz.U. Nr 45, poz. 391 ze zm.), na podstawie art. 132 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.). Źródłem roszczeń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej były zatem umowy zawierane przez nie z Funduszem. Tylko w takim przypadku – zdaniem Sądu Apelacyjnego – można, dla oceny zasadności tych roszczeń, rozważyć możliwość zastosowania art. 357¹ k.c.

Zgodnie z art. 357¹ k.c., jeżeli z powodu nadzwyczajnej zmiany stosunków spełnienie świadczenia byłoby połączone z nadmiernymi trudnościami albo groziłoby jednej ze stron rażąca strata, czego strony nie przewidywały przy zawarciu umowy, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, oznaczyć sposób wykonania zobowiązania, wysokość świadczenia lub nawet orzec o rozwiązaniu umowy. Przepis ten stanowi odstępstwo od zasady *pacta sunt servanda*. W doktrynie dominuje pogląd, że przez nadzwyczajną zmianę stosunków należy rozumieć taki stan rzeczy, który zdarza się rzadko, jest niebywały, niezwykle, choć niekoniecznie musi mieć charakter katastroficzny, ale nie jest objęty typowym ryzykiem umownym; jest obiektywny i niezależny od woli stron. W niektórych przypadkach zmiana stanu prawnego może być zatem podstawą zaistnienia nadzwyczajnej zmiany stosunków, uzasadniająca żądanie rozwiązania lub zmiany umowy łączącej strony, oczywiście, jeśli zmiana stanu prawnego jest zasadnicza i zaskakująca. Sąd Apelacyjny powołał się na wyroki Sądu Najwyższego dnia 17 marca 2005 r., III CK 405/04 oraz z dnia 21 kwietnia 2005 r., III CK 645/04, w których dopuszczono możliwość zastosowania art. 357¹ k.c. do oceny stosunków prawnych pomiędzy Narodowym Funduszem Zdrowia a samodzielnymi publicznymi zakładami opieki zdrowotnej, w sytuacji powstałej na skutek wprowadzenia do systemu prawnego art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw. Jest to jednak uzależnione od spełnienia dodatkowych przesłanek.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nałożenie na samodzielne zakłady opieki zdrowotnej obowiązku podwyższenia pracownikom wynagrodzenia od 2001 r., zgodnie z ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o negocjacyjnym

systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawy o zakładach opieki zdrowotnej, wprowadzającej art. 4a do ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców..., było zmianą zasadniczą. Realizacja tego obowiązku przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej znacznie bowiem podwyższa koszty działalności takiego zakładu. Konieczność pokrycia tych kosztów powinna wpływać na wysokość cen usług medycznych, świadczonych przez te zakłady. Nie można natomiast uznać, że zmiana stanu prawnego była zaskakująca. Inicjatywa wprowadzenia art. 4a do ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców była rezultatem rokowań zbiorowych mających na celu zażegnanie konfliktu społecznego, powstałego na skutek strajku pielęgniarek. Problem ten był nagłaśniany w mediach, a proponowane rozwiązania prawne tego konfliktu były powszechnie publikowane. Przed podpisaniem umów w obu sprawach treść tego przepisu była zatem stronom znana, co wyklucza możliwość uznania tej zmiany stanu prawnego jako zaskakującej, a w konsekwencji, jako nadzwyczajnej zmiany stosunków.

Uzasadniając zagadnienie prawne przedstawione w punkcie 2, Sąd Apelacyjny uznał za wątpliwą możliwość wystąpienia z roszczeniem do kasy chorych (obecnie NFZ) o zwrot kwot wypłacanych pracownikom z tytułu podwyżek wynagrodzeń w wyniku realizacji obowiązku nałożonego na mocy art. 4a ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń. Sąd ten powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2002 r., I K 43/01, w którym Trybunał uznał odpowiedzialność „segmentu finansów publicznych”, za pośrednictwem którego realizowane są obowiązki władzy publicznej określone w art. 68 Konstytucji, za skutki wynikające z braków legislacyjnych związanych z uchwaleniem art. 4a. Nie wskazał jednak kas chorych (NFZ) jako podmiotów zobowiązanych do zaspokojenia roszczeń pracodawców z tytułu wypłaconych pracownikom podwyżek płac. Trybunał zauważył konieczność wprowadzenia zmian legislacyjnych w celu stworzenia systemu redystrybucji zwiększonych środków na opiekę zdrowotną, który pozwoli zapobiec pogorszeniu warunków funkcjonowania placówki z powodu wypełnienia przez nią ustawowego obowiązku podniesienia wynagrodzeń pracownikom. Jednak *de lege lata* ani wykładnia gramatyczna, ani

wykładnia systemowa art. 4a ustawy nie prowadzą do wniosku, że Narodowy Fundusz Zdrowia powinien pokryć ze swych środków koszty podwyższenia wynagrodzeń pracowników, dokonanego przez samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, na podstawie tego przepisu. Przepis ten przyznaje pracownikom samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej roszczenie o dokonanie podwyżki wynagrodzenia, ale adresatem obowiązku stanowiącego korelat uprawnień pracowników, jest pracodawca, a nie NFZ. Niedoskonałość tej regulacji prawnej wynika z braku wskazania źródła finansowania tego obowiązku.

Obecnie obowiązki Kas Chorych przejął Narodowy Fundusz Zdrowia. Zgodnie z art. 97 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do kompetencji Funduszu należy obowiązek organizacji opieki zdrowotnej dla całej populacji ubezpieczonych, obejmującej profilaktykę, diagnostykę, leczenie pacjentów, rehabilitację, dostępność ekonomiczną lekarstw i środków medycznych oraz przestrzeganie przez świadczeniodawców warunków technicznych i sanitarnych. Fundusz jest uprawniony do rozliczenia kosztów świadczeń opieki zdrowotnej, ale nie jest uprawniony do kontroli gospodarki finansowej świadczeniodawców.

Gdyby Sąd Najwyższy pozytywnie odpowiedział na pytanie przedstawione w punkcie 2, to Sąd Apelacyjny wskazał na konieczność określenia okresu oraz proporcji, w których Fundusz obowiązany byłby do zaspokojenia roszczenia. Z przepisu art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2000 r. wynika, że wprowadzenie podwyżki miało charakter przejściowy, bowiem celem jej było zażegnanie sporów i zakończenie strajku, natomiast odpowiedzialność NFZ za wypłatę podwyżek ma charakter odpowiedzialności solidarnej. Jednak w niniejszych sprawach ten rodzaj odpowiedzialności – zdaniem Sądu Apelacyjnego - nie występuje.

E.S.-S.

*

III CZP 119/05

„Czy przez „adres podany w rejestrze” w rozumieniu art. 133 § 2a k.p.c. i art. 139 § 3 k.p.c. należy rozumieć wyłącznie adres siedziby przedsiębiorcy wpisanego do rejestru, czy również adres jego oddziału wpisany do rejestru

w przypadku, gdy roszczenie powoda pozostaje w związku z działalnością tego oddziału?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 14 października 2005 r., VI Gz 140/05, M. Ciszewski, M. Błaszczyk, M. Lubelska)

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość w zakresie ustalenia właściwego adresu dla doręczenia pozwu jednostce organizacyjnej, jaką jest oddział osoby prawnej. Skutki właściwego określenia miejsca doręczenia pozwu mają znaczenie zarówno dla możliwości uznania doręczenia za skuteczne – zgodnie z art. 139 § 3 k.p.c., jak i dla możliwości wydania wyroku zaocznego w postępowaniu gospodarczym.

Sąd Okręgowy wyróżnił dwie koncepcje w zakresie powyższego zagadnienia. Zgodnie z pierwszą z nich, jeżeli pozwanym jest przedsiębiorca, będący osobą prawną, to pod pojęciem „adres podany w rejestrze” należy rozumieć adres siedziby statutowej (umownej) podmiotu uwidoczniony w rejestrze, do którego podmiot ten jest wpisany. Koncepcja ta pozwala wysłać korespondencję sądową na adres, w którym zostanie ona odebrana przez organ uprawniony do reprezentacji podmiotu. Organ ten uprawniony jest bowiem do podjęcia czynności procesowych samodzielnie lub przez osoby posiadające pełnomocnictwo do dokonania tego rodzaju czynności. Sąd Okręgowy wskazał również na możliwość udzielenia pełnomocnictwa osobie pełniącej stosowną funkcję w oddziale, uznając adres oddziału za właściwy do dalszej korespondencji. W takim przypadku siedziba oddziału miałaby znaczenie jedynie dla ustalenia dopuszczalnej właściwości miejscowej sądu. Taka wykładnia pojęcia „adresu podanego w rejestrze” korespondowałaby z ogólną regułą doręczania korespondencji organowi osoby prawnej, uprawnionemu do reprezentacji, wynikającą z art. 133 § 2 k.p.c. Dla uzasadnienia tej koncepcji Sąd Okręgowy powołał się na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2000 r., II CKN 1152/00 (OSNC 2000, nr 7-8, poz. 149), w którym stwierdzono, że celem unormowania zawartego w art. 133 § 2a k.p.c. było wyeliminowanie przypadków kierowania korespondencji sądowej na adres jednostek organizacyjnych osób prawnych.

Druga koncepcja powstała na gruncie przepisów ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209), która weszła w życie dnia 1 stycznia 2000 r. Wtedy zmieniła się interpretacja art. 133 § 2a k.p.c. Zgodnie z art. 38 pkt 1 ppkt b wyżej wymienionej ustawy, do rejestru wpisuje się

oddziały wraz z ich siedzibami i adresami. Podmioty rejestrowe zobowiązane zostały, na mocy art. 47 ustawy, do zgłaszania wniosków o wpis powyższych danych do rejestru oraz wniosków o wpis zmian w tym zakresie. Sąd Okręgowy zauważył, że oddział jest jednostką organizacyjną o znacznym stopniu wyodrębnienia, która zazwyczaj samodzielnie uczestniczy w obrocie cywilnoprawnym i gospodarczym reprezentując przedsiębiorcę wobec kontrahentów.

W ocenie Sądu Okręgowego, zwężenie rozumienia pojęcia „adresu podanego w rejestrze” do adresu siedziby głównej może niekorzystnie wpływać na ochronę praw podmiotów zawierających zobowiązania z przedsiębiorcą, gdy czynności dokonywane są za pośrednictwem utworzonego przez niego i wpisanego do właściwego rejestru sądowego oddziału.

E.S.-S.

*

III CZP 120/05

„Czy realizacji na drodze postępowania sądowego roszczenia najemcy garażu wynikającego z przepisu art. 211 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) stoi na przeszkodzie fakt, że przed datą 5 grudnia 1990 r. ówczesny właściciel nieruchomości (Skarb Państwa) sprzedał część lokali mieszkalnych, znajdujących się w budynku wielomieszkaniowym zlokalizowanym na nieruchomości, na której został wybudowany garaż wraz z przeniesieniem na rzecz nabywców tych lokali udziałów w użytkowaniu wieczystym gruntu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 4 listopada 2005 r., II Ca 935/05, T. Kołbuc, M. Bajor-Nadolska, S. Buras)

Sąd Okręgowy zauważył, że istnieją wątpliwości w zakresie możliwości dochodzenia na drodze postępowania sądowego roszczenia najemcy garażu o zobowiązanie gminy do złożenia oświadczenia woli o nabycie garażu na własność i oddanie w użytkowanie wieczyste gruntu niezbędnego do korzystania z niego, wynikającego z art. 211 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce

nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603) w sytuacji, gdy nieruchomość, na której najemca wybudował garaż w dniu 5 grudnia 1990 r. (w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości Dz.U. z 1990 r. Nr 79, poz. 464 ze zm.) stanowiła przedmiot współużytkowania wieczystego, związanego z własnością wyodrębnionych przed tą datą lokali mieszkalnych w budynku wielomieszkaniowym, znajdującym się na tej nieruchomości. Realizacja roszczenia najemcy skutkowałaby oddaniem w użytkowanie wieczyste gruntu, będącego już przedmiotem użytkowania wieczystego innych osób, zatem naruszyłaby już istniejące prawa tych osób. Zgodnie z art. 232 k.c., przedmiotem użytkowania wieczystego mogą być nieruchomości gruntowe stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków. Użytkowanie wieczyste jest prawem rzeczowym bliskim prawu własności, chronionym rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych. Użytkownikowi wieczystemu przysługuje prawo do faktycznego władania gruntem z wyłączeniem innych osób, w tym właściciela. W ocenie Sądu Okręgowego, gmina będąca właścicielem nieruchomości, na której najemca wybudował garaż, nie może zatem nią swobodnie rozporządzać w zakresie, w jakim została ona oddana we współużytkowanie wieczyste. Sąd Okręgowy powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1993 r., III CZP 24/93, zgodnie z którą nie można orzec o zwrocie wywłaszczonej nieruchomości na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami, jeżeli na nieruchomości tej ustanowione zostało użytkowanie wieczyste.

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał, że nie ma podstaw do uwzględnienia roszczenia najemcy bez wcześniejszej zmiany umów zawartych z innymi osobami o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste poprzez wyłączenie z umowy gruntu zajętego pod garaż albo bez uprzedniego rozwiązania tych umów.

E.S.-S.

*

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa w sprawie o nakazanie Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych przekazania składki do otwartego funduszu emerytalnego?

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej:

czy ubezpieczony jest legitymowany czynnie do wystąpienia z takim żądaniem?”

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 69/05, J. Gudowski, G. Bieniek, A. Marszałek,)

Notka

Zagadnienie to, przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia przez Sąd Okręgowy w Świdnicy postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2005 r., II Ca 159/05, zostało przez Sąd Najwyższy przekazane do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższego. Zagadnienie omówiono w „Izbie Cywilnej” 2005, nr 7-8, s.17.

*

III CZP 122/05

„Czy spółka akcyjna prowadząca działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873) i nie działająca w celu osiągnięcia zysku może nabyć status organizacji pożytku publicznego?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 27 września 2005 r., V Ga 55/05, M. Wasilewski, M. Holz, A. Tkaczyk)

Sąd Okręgowy zauważył, że ustawa z dnia 24 czerwca 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie poszerzyła krąg podmiotów realizujących zadania publiczne o nową formę organizacyjną, jaką jest organizacja pożytku publicznego. Celem tej ustawy było stworzenie rozwiązań prawnych sprzyjających wspieraniu podmiotów działających nie dla uzyskania korzyści finansowych, ale realizujących szeroko rozumiane zadania publiczne państwa, w tym także samorządu terytorialnego. Ze względu na charakter tej działalności powinna być ona wspierana

przez władze publiczne w formie szczególnych uprawnień przysługujących podmiotom, które ją prowadzą. Uprawnieniom tym powinny oczywiście odpowiadać szczególne obowiązki.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy, status organizacji pożytku publicznego mogą uzyskać organizacje pozarządowe nie będące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych, i nie działające w celu osiągnięcia zysku, będące osobami prawnymi lub jednostkami nie posiadającymi osobowości prawnej.

Tymczasem spółka akcyjna jest kapitałową spółką handlową, działającą na podstawie kapitału zakładowego podzielonego na akcje (art. 301-302 k.s.h.). Jednym z podstawowych uprawnień przysługujących akcjonariuszom jest – stosownie do art. 347 k.s.h. – prawo do udziału w zysku spółki. Nie oznacza to, że akcjonariuszowi przysługuje tylko roszczenie o zapłatę części podzielonego zysku, bowiem roszczenie to związane jest z koniecznością wypracowania zysku i przeznaczenia go do podziału, ale akcjonariuszowi przysługuje uprawnienie związane z faktem „bycia udziałowcem” w spółce. Uprawnienia tego nie można wyłączyć ani na mocy statutu ani uchwały walnego zgromadzenia. Prawo to jest, co do zasady, prawem wynikającym z natury spółki akcyjnej i nie podlega wyłączeniu. Całkowite wyłączenie prawa akcjonariuszy do zysku jest dopuszczalne jedynie w tzw. atypowych spółkach akcyjnych, np. prowadzących działalność naukową, religijną lub oświatową. W przypadku takich spółek ograniczenie prawa do dywidendy może nastąpić tylko poprzez zmianę statutu. Wtedy konieczne jest uzyskanie zgody wszystkich osób, których prawa mają zostać uszczuplone.

Ustawodawca definiując pojęcie organizacji pozarządowej pominął w tej definicji podmioty, które z istoty swej nastawione są na osiąganie zysku, a takim podmiotem jest spółka akcyjna. Skoro spółka akcyjna nie spełnia przesłanek definicji organizacji pozarządowej w rozumieniu przedmiotowej ustawy, to nie nabywa uprawnienia do ubiegania się o status organizacji pożytku publicznego, nawet jeżeli spełnia pozostałe wymogi ustawy o działalności publicznej i o wolontariacie. Uprawnienie to dla atypowych spółek musiałoby wynikać z przepisu szczególnego stanowiącego wyjątek od zasady przyjętej w art. 3 ust. 2 ustawy. Ustawa ta nie przewiduje jednak takiego wyjątku w stosunku do spółki akcyjnej.

E.S.-S.

*

III CZP 123/05

„Czy do rozpoznania skargi wniesionej od wyroku zespołu arbitrów oraz postanowień zespołu arbitrów, kończących postępowania odwoławcze – na podstawie art. 194 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 ze zm.) – sądem rzeczowo właściwym jest Sąd Okręgowy Wydział Cywilny, bez względu na status prawny stron postępowania (podmioty gospodarcze, osoby fizyczne – w tym prowadzące działalność gospodarczą, podmioty nie prowadzące działalności gospodarczej), czy też w sprawach w których po obu stronach, (tj. zamawiającego i skarżącego) występują podmioty prowadzące działalność gospodarczą – właściwy jest Sąd Okręgowy Sąd Gospodarczy.

(postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 15 listopada 2005 r., VI Ga 124/05, A. Borucki, B. Hass-Kloc, A. Walus-Rzasa)

Sąd Okręgowy powziął wątpliwość co do właściwości rzeczowej sądu rozpoznającego skargę od wyroku zespołu arbitrów oraz postanowień zespołu arbitrów, kończących postępowania odwoławcze w sytuacji, gdy obie strony postępowania, tj. zamawiający i skarżący są podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą.

Sąd Okręgowy powołał się na ustawę z dnia 24 maja 1989 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw gospodarczych (Dz.U. z 1989 r. Nr 33, poz. 175 ze zm.), zgodnie z którą rozpoznawanie spraw gospodarczych powierzono z dniem 1 października 1989 r. sądom rejonowym i okręgowym, w których utworzono odrębne jednostki organizacyjne, tj. sądy gospodarcze. Sprawami gospodarczymi, w rozumieniu art. 479¹ § 1 k.p.c., są natomiast sprawy ze stosunków cywilnych między przedsiębiorcami, w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej oraz sprawy enumeratywnie wymienione w art. 479¹ § 2 k.p.c. Elementem przesądzającym o zakwalifikowaniu sprawy jako cywilnej lub gospodarczej jest zatem okoliczność, czy stosunki cywilne dotyczą przedsiębiorców i czy wynikają z prowadzonej przez nie działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy zauważył jednak, że art. 194 pkt 1 i 195 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 ze zm.) posługuje się pojęciami: „sąd okręgowy właściwy dla miejsca siedziby”, „sąd okręgowy właściwy dla miejsca zamieszkania zamawiającego”. Poza tym Sąd ten powołał się na, wynikające z art. 195 pkt 3 powyższej ustawy, uprawnienie Prezesa Urzędu do przekazania skargi wraz z aktami postępowania odwoławczego sądowi właściwemu.

W ocenie Sądu Okręgowego, gdyby ustawodawca chciał uzależnić właściwość rzeczową sądu okręgowego od okoliczności, czy w sprawie rozpoznawanej na podstawie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych występują podmioty gospodarcze, to w ustawie zamieściłby przepis, zgodnie z którym w przypadku, gdy stronami są podmioty gospodarcze, sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd gospodarczy. Takiego przepisu nie ma.

Z tego względu Sąd Okręgowy uznał, że interpretacja art. 194 pkt 1 ustawy nie budzi wątpliwości i sądem rzeczowo właściwym do rozpoznania skargi jest w każdym przypadku wydział cywilny sądu okręgowego. Tezie tej nie przeczy również umieszczenie przepisu dotyczącego opłaty od skargi od wyroku zespołu arbitrów w § 18 pkt 5 Oddziału 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 154, poz. 753 ze zm.) Wykładnia systemowa tego przepisu nie może bowiem przesądzić, że sprawy tego rodzaju są zawsze sprawami gospodarczymi bez względu na podmioty w nich występujące. Konsekwencją przyjęcia takiego stanowiska byłoby uznanie, że pozostałe sprawy są sprawami cywilnymi niezależnie od podmiotów w nich występujących. Praktyka jest jednak inna.

E.S.-S.

*

III CZP 124/05

„ Czy przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 139, poz. 1323 ze zm.) mają zastosowanie do umów zawieranych przez gminę w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177),

gdy przedmiotem zamówienia publicznego jest realizacja zadań własnych gminy, określonych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 21 listopada 2005 r., VIII Ca 442/05, E. Kawala, I. Dąbek, M. Mechlińska)

Sąd Okręgowy zauważył, że istnieje wątpliwość w zakresie rozumienia treści art. 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 139, poz. 1323 ze zm.), szczególnie w zakresie zagadnienia czy realizacja zadań własnych gminy, do których jest ona zobowiązana na mocy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), jest transakcją handlową w rozumieniu tego przepisu.

Zgodnie z art. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, transakcją handlową jest umowa, której przedmiotem jest odpłatne dostarczanie towaru lub odpłatne świadczenie usług, jeżeli strony tej umowy zawierają ją w związku z wykonywaną przez siebie działalnością gospodarczą lub zawodową.

W ocenie Sądu Okręgowego największe wątpliwości budzi zagadnienie, czy wykonywanie przez gminę zadań własnych w celu zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty jest jej działalnością gospodarczą lub zawodową, tożsamą z działalnością gospodarczą lub zawodową, ukierunkowaną na osiągnięcie zysku, a nie na zaspokajanie zbiorowych potrzeb. Gmina może bowiem podejmować działania dwojakiego rodzaju, tj. może podejmować działania w związku z wykonywaną przez siebie działalnością gospodarczą lub zawodową, bądź w celu zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Różnicowanie uprawnień i obowiązków gminy, będącej stroną transakcji handlowej, w zależności od tego czy wykonuje ona zadania własne dla zaspokojenia potrzeb wspólnoty, czy w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej nie powinno skutkować różnicowaniem praw i obowiązków drugiej strony transakcji handlowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, świadczenie przez gminę usług o charakterze użyteczności publicznej nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 ze zm.). Umowa, która zostanie zawarta w wyniku realizacji tego rodzaju

zamówienia publicznego, zawierana będzie w ramach prowadzonej przez gminę gospodarki komunalnej. Umowa ta nie będzie zatem związana z działalnością zarobkową gminy. Na poparcie swego stanowiska Sąd Okręgowy powołał się na wyrok NSA z dnia 9 stycznia 2003 r., SA/Gd 1968/02 (OSS 2003, nr 4, poz. 105).

E.S.-S.

>>> Powrót do spisu treści

GLOSY

prawo cywilne materialne

Skutki prawne odwołania testamentu odwołującego testament następują z chwilą otwarcia spadku, z tym że odwołanie testamentu odwołującego nie przywraca skuteczności testamentu pierwotnie odwołanego.

(postanowienie z dnia 8 stycznia 2002 r., I CKN 482/00, G. Bieniek, B. Myszka, A. Owczarek, OSNC 2002, nr 10, poz. 129, BSN 2002, nr 10, s. 13; ; Rej. 2002, nr 10, s. 133; R.Pr. 2002, nr 6, s. 98)

Glosa

Tomasza Justyńskiego, PiP 2005, nr 11, s. 114

Glosator zwrócił uwagę, że komentowane postanowienie porusza dwie istotne i wywołujące kontrowersje w doktrynie kwestie – problem momentu, w którym odwołanie testamentu (a także odwołanie odwołania testamentu) staje się prawnie skuteczne, oraz kwestię ewentualnej skuteczności testamentu pierwotnie odwołanego.

Autor wskazał, że teza orzeczenia nie w pełni oddaje bogactwo problemów, z którymi Sąd Najwyższy zmierzył się w uzasadnieniu, a wywody skłaniają do polemiki. Przede wszystkim, zdaniem autora, wątpliwości wywołuje stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w drugiej części tezy, dotyczące mocy prawnej testamentu pierwotnie odwołanego, który – zdaniem składu orzekającego – nie odzyskuje skuteczności w wypadku, gdy testament go odwołujący został następnie odwołany.

Według glosatora, również stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w pierwszej części tezy, określające moment, w którym testament odwołujący testament wywoła skutki, nie jest przekonujące. Zdaniem autora, mimo że w niektórych przypadkach rzeczywiście odwołanie testamentu odwołującego testament wywoła skutki dopiero z chwilą otwarcia spadku, to nie będzie to regułą, gdyż skutki prawne odwołania testamentu czasem mogą (albo lepiej: muszą) pojawić się „od razu”, a więc w momencie, w którym odwołanie nastąpiło.

Omówienie wywodów Sądu Najwyższego przemawiających za przyjętym stanowiskiem zostało poprzedzone zreferowaniem trzech ważnych dla dalszych rozważań kwestii. Autor wskazał, że odwołanie testamentu jest oświadczeniem woli spadkodawcy, iż w sytuacji, w której odwołanie następuje przez sporządzenie nowego testamentu mamy do czynienia z oświadczeniem woli odwołującym testament oraz z samym testamentem, a czynności tych nie można utożsamiać, a także podkreślił, że o ile testament jest *ex definitione* czynnością *mortis causa*, o tyle nie ma powodów, dla których za taką czynność należałoby uznać również odwołanie testamentu.

Odnosząc się do stanowiska Sądu Najwyższego glosator stwierdził, że przedstawiona argumentacja nie jest pełna. Zauważył, że skoro ustawodawca nie narzucił jednej, w pełni przejrzystej konstrukcyjnie formy odwołania testamentu (np. dopuszczając możliwość odwołania wyłącznie w drodze formalnego testamentu), ale „dopasował się” do istniejącej różnorodnej rzeczywistości i uszanował ją, to należy przyjąć, iż odwołanie testamentu może wywoływać skutki w różnym momencie. Ponadto autor zauważył, że przy oznaczaniu momentu powstania skutków odwołania testamentu nie sposób lekceważyć woli samego odwołującego, składającego przecież oświadczenie woli. Glosator wskazał również, że stanowisko różnicujące moment skuteczności odwołania, lepiej koresponduje z dominującym w piśmiennictwie zagranicznym (trafnym również na tle prawa polskiego) przekonaniem o niemożności odwołania testamentu dokonanego przez „czynność faktyczną”, czyli np. w drodze spalenia dokumentu.

Przechodząc do omawiania stanowiska Sądu Najwyższego dotyczącego ewentualnego „odżycia” testamentu odwołanego, glosator podkreślił, że wprawdzie nie można przyjąć, iż odwołanie odwołania testamentu miałyby automatycznie – i w każdym przypadku – powodować pełną skuteczność testamentu pierwotnie odwołanego, to jednak nieuzasadnione jest przyjęte przez Sąd Najwyższy w tezie

omawianego orzeczenia stanowisko, zgodnie z którym testament pierwotnie odwołany nigdy nie może być skuteczny. Według autora glosy, cenniejsze od samego sformułowania drugiej części tezy jest dodatkowe ustalenie dokonane przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu, że decydujące znaczenie należy przypisać woli samego spadkodawcy.

Glosator nie zgodził się również z konstrukcją teoretyczną, jaką Sąd Najwyższy zaproponował dla uzasadnienia „odżycia” testamentu odwołanego, polegającą na przyjęciu, iż w rzeczywistości chodzi o nowe rozrządzenie określające spadkobiercę nie wprost, a pośrednio (czyli w istocie chodzi o nowy testament), a za trafną uznał koncepcję, zgodnie z którą regułą będzie przywrócenie skuteczności testamentu pierwotnie odwołanego.

Postanowienie zostało omówione również przez Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2002, nr 9-10, s. 192).

A.Z.

*

Zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody.

(uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 6 listopada 2003 r., III CZP 61/03, T. Ereciński, M. Bączyk, G. Bieniek, H. Ciepla, J. Frąckowiak, J. Gudowski, Z. Strus, OSNC 2004, nr 5, poz. 69 ze sprost. w OSNC 2004, nr 6, s. 1; OSP 2004, nr 9, poz. 115; IC 2003, nr 12, s. 3; Wok. 2003, nr 12, s. 1; BSN 2003, nr 11, s. 5; NPN 2004, nr 1, s. 59; Rej. 2004, nr 6, s. 146; R.Pr. 2004, nr 6, s. 133)

Glosa

Michała Bieniaka, Monitor Prawniczy 2005, nr 20, s. 1010

Autor na wstępie przypomniał, że glosowana uchwała zapadła jako rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego, które Sądowi Najwyższemu przedstawił Prokurator Generalny. Inicjatywa Prokuratora Generalnego w tym zakresie

spowodowana była brakiem ustabilizowanego stanowiska judykatury w kwestii charakteru prawnego kary umownej. W niektórych orzeczeniach Sąd Najwyższy zajmował bowiem stanowisko, że kwestia faktycznego poniesienia szkody przez pozwanego jest pozbawiona znaczenia dla zasadności żądania zasądzenia kary umownej, natomiast w innych orzeczeniach prezentował koncepcję, iż odpowiedzialność z tytułu kary umownej była uzależniona od faktycznego poniesienia szkody przez żądającego zapłaty, z tym jednakże zastrzeżeniem, że dowód braku szkody obciążał podmiot pozwany.

Zdaniem glosatora omawiane orzeczenie należy ocenić pozytywnie z trzech powodów: po pierwsze dlatego, że Sąd Najwyższy w formie uchwały rozstrzygnął zagadnienie, które dotychczas budziło wątpliwości nie tylko w doktrynie, ale również w orzecznictwie, po drugie, rozstrzygnięcie to jest zgodne z przepisami kodeksu cywilnego, i po trzecie, odzwierciedla realia i potrzeby obrotu prawnego.

Z krytycznymi uwagami autora spotkało się jedynie uzasadnienie głosowanej uchwały, zgłoszone zastrzeżenia nie miały jednak merytorycznego charakteru i ograniczały się w istocie do zarzutu, że w swej argumentacji jurydycznej Sąd Najwyższy skupił się jedynie na krytyce poglądu odmiennego do zaprezentowanego w tezie, zamiast przedstawić precyzyjny i oparty na aktualnym ustawodawstwie wywód uzasadniający zajęte stanowisko.

W ocenie komentatora punktem wyjścia do rozważań dotyczących charakteru prawnego kary umownej powinna być funkcja, jaką spełnia kara umowna, jej zastrzeżenie ma bowiem na celu doprowadzenie do faktycznego należytego wykonania zobowiązania, a także zaspokojenie roszczeń odszkodowawczych wierzyciela. Obie te funkcje znajdują również wyraźne odzwierciedlenie w przepisach kodeksu cywilnego – pierwsza w art. 483 § 2 k.c., druga w § 1 tego przepisu. Wobec powyższego – zdaniem autora – nie można kary umownej sprowadzić wyłącznie do funkcji kompensacyjnej jako surogatu odszkodowania. Przeciwno temu przemawia fakt, że kodeks cywilny wprowadził nazwę instytucji „kary umownej” w miejsce istniejącego w kodeksie zobowiązań pojęcia „odszkodowania umownego”. Rozwiązanie takie wskazuje zatem wyraźnie, zgodnie zresztą z leksykalnym znaczeniem wyrazu „kara”, że obecna instytucja ma charakter swoistej sankcji cywilnoprawnej, obok czysto kompensacyjnego. Za przyjęciem takiego stanowiska

przemawia także to, że wysokość kary umownej została oderwana od wysokości faktycznie poniesionej szkody.

W uwagach końcowych autor wyraził pogląd, że ewentualnym negatywnym konsekwencjom niniejszej uchwały dla obrotu gospodarczego polegającym na zasądzeniu kar umownych niewspółmiernych do poniesionej szkody, powinny skutecznie zapobiegać art. 5, 388 i 484 § 2 k.c.

Omawiana uchwała była także przedmiotem aprobującej glosy J. Jastrzębskiego (OSP 2004, nr 9, poz. 115), komentarza A. Slisza (MoP 2005, nr 8, s. 406) oraz omówienia Z. Strusa w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 1-2, s. 215).

S.S.

*

Bezprawne uniemożliwienie wykonania zabiegu przerwania ciąży – w sytuacji określonej w art. 4a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. Nr 17, poz. 78 ze zm.) – uprawnia kobietę do dochodzenia wyrównania szkody wynikłej z tego zdarzenia.

(wyrok z dnia 21 listopada 2003 r., V CK 16/03, L. Walentynowicz, B. Myszką, K. Zawada, OSNC 2004 r., nr 6, poz. 104; OSP 2004 r., nr 10, poz. 125 ; BSN 2004, nr 4, s. 9; MoP 2004, nr 10, s. 468; R.Pr. 2004, nr 6, s. 133)

Glosa

Przemysław Sobolewski, Palestra 2005, nr 9-10, s. 232

Autor zauważył, że komentowane orzeczenie stanowi pierwszą wypowiedź polskiej judykatury odnoszącą się do problemu niechcianego poczęciu (*wrongful conception*). Przytoczył ustalenia faktyczne sprawy, w której, z powodu błędnego ustalenia zaawansowania ciąży jako 14-tygodniowej, a nie 11-tygodniowej, odmówiono powódce wykonania zabiegu przerwania ciąży będącej wynikiem gwałtu.

Komentator nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, że wina funkcjonariusza nie jest niezbędną przesłanką odpowiedzialności gminy za działania szpitala. Stanowisko to Sąd Najwyższy wyraził, powołując się na wyrok Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r. Komentator uznał, że wyrok ten działa *ex tunc*, jego skutek nie może jednak sięgać przed datę wejścia w życie Konstytucji (17 października 1997 r.). Skoro zdarzenie sprawcze w przedmiotowej sprawie miało miejsce w dniach 8 i 9 października 1996 r., należy odwołać się do linii orzeczniczej przyjętej w tym czasie i uznać, że nie jest wystarczające wykazanie bezprawności, a konieczny będzie dowód winy.

Analizując roszczenia przysługujące matce, autor uznał, że w pełni zasadne jest dochodzenie przez nią odszkodowania za koszty porodu i utratę zarobków, gdyż szkoda w jej majątku pozostaje w związku przyczynowym z niedokonaniem zabiegu. Glosator zauważył następnie, że z roszczeniem o zwrot kosztów utrzymania dziecka powinna wystąpić matka, a nie dziecko, gdyż ono żadnej szkody nie poniosło. Matka natomiast mogłaby wystąpić o odszkodowanie stanowiące kapitalizację przewidywanych kosztów utrzymania dziecka do osiągnięcia przez nie pełnoletności albo żądać ustalenia obowiązku odszkodowawczego na przyszłość. Dla określenia wysokości szkody należałoby przyjąć koszty typowe, których miernikiem byłby zakres obowiązku alimentacyjnego. Za absurdalny komentator uznał analizowany przez Sąd Najwyższy pogląd, że matka powinna w celu zmniejszenia szkody oddać dziecko do adopcji, dodając, że decyzja matki o zatrzymaniu dziecka po jego urodzeniu pozostaje irrelevantna dla przesłanek odpowiedzialności.

Komentator zaaprobował nieuwzględnienie przez Sąd Najwyższy roszczenia matki o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. przed nowelizacją. Zauważył jednak, że roszczenie o zadośćuczynienie mogło zostać uwzględnione na podstawie art. 445 k.c., po przyjęciu, że uniemożliwienie kobiecie poddania się zabiegowi stanowiło naruszenie (pozbawienie) jej wolności, a krzywda wystąpiła w postaci pozbawienia jej prawa do podjęcia decyzji o dokonaniu zabiegu i zmuszenia do urodzenia dziecka wbrew woli.

Odnosząc się do roszczeń odszkodowawczych dziecka, autor uznał, że alternatywą dla niego było nieistnienie, a zatem wystąpienie szkody majątkowej nie było możliwe. Analizując, czy działanie lekarza (szpitala) można uznać za bezprawne wobec dziecka, zauważył, że w reżimie deliktowym bezprawność ma charakter bezwzględny, co powoduje, iż byłoby ono bezprawne wobec wszystkich (nawet gwałciciela). Glosator zastanawiał się dalej, czy zobowiązanie nie jest zobowiązaniem *quasi ex contractu*, gdyż wynikającego z ustawy obowiązku dokonania zabiegu może

dochodzić jedynie matka. Rozważał również możliwość posłużenia się konstrukcją deliktowej bezprawności względnej.

Podjmując zagadnienie dopuszczalności roszczenia dziecka o zadośćuczynienie, glosator stwierdził, że nie znajduje ono oparcia ani w art. 445 k.c., ani w art. 448 k.c. Wskazał na koncepcję przyjętą w orzecznictwie zagranicznym, że urodzenie zdrowego dziecka nie stanowi dla niego krzywdy, nawet jeśli pochodzi z nieprawego łoża. Autor zauważył, że w sytuacji, w której dziecko „pochodzi z gwałtu”, świadomość tego może być uznana za naruszenie dóbr osobistych (godności dziecka) i wiązać się ze społeczną stygmatyzacją. Doszedł jednak do wniosku, że alternatywą dla dziecka byłoby nieistnienie, co powoduje, że nie ma podstaw do dochodzenia przez nie zadośćuczynienia.

W dalszej części opracowania komentator przytoczył wywodzący się z judykatury *common law* podział na roszczenia z tytułu *wrongful conception* (niechciane poczęcie) i *wrongful birth* (niechciane urodzenie). Analizowany przypadek zakwalifikował jako *wrongful conception*, jako *criterium divisionis*, przyjmując charakter naruszonego dobra osobistego, którym – w przypadku *wrongful conception* – jest wolność do decydowania o posiadaniu albo nieposiadaniu dzieci, a nie „prawo do aborcji”. Nie podzielił tym samym poglądu S. Rudnickiego, że doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci „prawa do aborcji” (MoP 2004, nr 10, s. 475).

W końcowej części glosy autor zamieścił uwagi dotyczące wzrostu świadomości prawnej społeczeństwa, na co wskazuje pojawienie się w judykaturze polskiej zagadnienia *wrongful conception*, obecnego w orzecznictwie zagranicznych sądów od przeszło 100 lat.

Glosy aprobujące do wyroku opracowali również M. Nesterowicz (OSP 2004, nr 10, poz. 125) i T. Justyński (PiP 2004, nr 9, s. 122), natomiast głosę krytyczną S. Rudnicki (MoP 2004, nr 10, s. 475). Był on ponadto analizowany w artykułach T. Justyńskiego „*Wrongful conception* w prawie polskim” (PS 2005, nr 1, s. 34) i M. Wild „Roszczenia z tytułu *wrongful birth* w prawie polskim” (PS 2005, nr 1, s. 49).

M.P.

Nieosiąganie korzyści majątkowych z odbioru utworów nadawanych w programie radiowym lub telewizyjnym, odbieranym za pomocą służących do tego celu urządzeń umieszczonych w miejscu ogólnie dostępnym (art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.), jest faktem prawoniweczącym, co do którego ciężar dowodu spoczywa na posiadaczu tych urządzeń.

(wyrok z dnia 18 listopada 2004 r., V CK 243/04, L. Walentynowicz, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Kwaśniewski, OSP 2005, nr 11, poz. 129; BSN 2005, nr 3, s. 12)

Glosa

Moniki Czajkowskiej-Dąbrowskiej, OSP 2005, nr 11, poz. 129

Autorka na wstępie wskazała na niejasności w stanie faktycznym dotyczące typu sklepu pozwanego, w którym dochodziło do odbioru programu radiowego, oraz daty wydania tabeli wynagrodzeń zastosowanej przez Sąd drugiej instancji. Zakwestionowała następnie zakwalifikowanie przez Sąd Najwyższy publicznego odbioru programu radiowego w sklepie pozwanego jako działania podlegającego przepisom art. 21 ust. 1 i 2¹ ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, i w konsekwencji przyjęcie, że może się on odbywać wyłącznie na podstawie umowy z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Zdaniem autorki, art. 21 ust. 2¹ ustawy, przewidujący odpowiednie stosowanie art. 21 ust. 1 i 2 do „publicznego udostępniania utworów w taki sposób, że każdy może mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym”, dotyczy udostępniania utworów w sieci. W przypadku bowiem odbioru programów radiowych w miejscu publicznym każdy ma do nich dostęp jedynie w czasie, a już nie w miejscu, przez siebie wybranym. Odbiór programów radiowych w miejscu publicznym stanowi natomiast formę odtwarzania zdefiniowanego w art. 6 pkt 9 ustawy, do którego nie odnosi się ustawowy przymus pośrednictwa organizacji zbiorowego zarządzania.

Autorka zakwestionowała następnie przyjęcie przez Sąd Najwyższy – jako podstawy prawa do wynagrodzenia za publiczny odbiór programu radiowego – naruszenia wyłącznego prawa autorskiego do korzystania z utworu i rozporządzania nim. Jej krytykę wzbudziła również wstrzeźliwość powoda wyrażająca się w nieskorzystaniu z roszczeń przewidzianych w art. 79 ustawy, w szczególności

roszczenia o zapłatę dwu- lub trzykrotności stosownego wynagrodzenia, i dochodzeniu wyłącznie „stosownego wynagrodzenia”. Autorka zauważyła, że Sąd Najwyższy nie skomentował rozziwu pomiędzy dochodzonym roszczeniem a zakresem odpowiedzialności wynikającym z art. 79 ustawy. Dało jej to asumpt do przyjęcia, że zarówno powód, jak i Sąd Najwyższy, mimo formalnego zakwalifikowania publicznego odbioru programu radiowego jako naruszenia praw autorskich, mieli opory przeciwko wyciągnięciu pełnych konsekwencji z takiej kwalifikacji.

W dalszej kolejności autorka stwierdziła, że – w świetle art. 24 ust. 2 ustawy – odbiór programu radiowego w sklepie stanowi naruszenie praw autorskich zagrożone sankcjami z art. 79 ustawy, jeżeli posiadacz odbiornika odnosi korzyści majątkowe w związku z takim odbiorem. Jeśli natomiast korzyści takich nie odnosi, odbiór jest całkowicie legalny i nie skutkuje obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia. Ustawa nie przewiduje sytuacji pośredniej, jaką byłaby odpłatna licencja ustawowa.

Ostatnia część glosy poświęcona została rozkładowi ciężaru dowodu co do faktu uzyskiwania korzyści majątkowych z publicznego odbioru programu radiowego. Autorka przytoczyła pogląd Sądu Najwyższego, że należy go oceniać zgodnie z art. 6 k.c., a niezyskanie korzyści powinno być traktowane jako „fakt prawoniweczący”. Z uzasadnienia wyroku autorka wywiodła, że faktem prawotwórczym jest, w ocenie Sądu Najwyższego, naruszenie wyłącznego prawa autorskiego na polu eksploatacji określonym jako „odtworzenie” – przez odbiór programu radiowego w miejscu publicznym. Autorka podniosła, że dla rozróżnienia faktów prawoniweczących i prawotwórczych konieczne jest rozstrzygnięcie natury prawnej dozwolonego użytku jako bądź to wyznacznika naturalnych granic autorskiego prawa majątkowego, bądź też tylko jego zewnętrznych ograniczeń. Dodała, że kwalifikacja faktu prawoniweczącego i prawotwórczego nie jest bezwzględnie konieczna dla oceny rozkładu ciężaru dowodu na gruncie art. 24 ust. 2 ustawy.

Następnie autorka wskazała na trudności, jakich następcza zastosowanie zasady sformułowanej w art. 6 k.c. do tzw. dowodu na okoliczności negatywne, do których zalicza się niezyskanie korzyści. Przytoczyła następnie pogląd J. Ignatowicza, zgodnie z którym, w odniesieniu do okoliczności negatywnych zasadę z art. 6 k.c. stosować należy ze znacznym liberalizmem. Trafność przytoczonego poglądu w stosunku do art. 24 ust. 2 ustawy autorka glosy zilustrowała, kwestionując możliwość przeprowadzenia przez właściciela niewielkiego sklepu albo fryzjerki

prowadzącej skromny „salon” formalnego dowodu, że nie uzyskują żadnych dodatkowych korzyści wskutek tego, że w swoim miejscu pracy odbierają program radiowy, czego mimowolnymi (i niekoniecznie chętnymi) współuczestnikami są ich klienci.

M.P.

*

Odpłatne przejęcie urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. Nr 72, poz. 747) przekazywanych przez osobę spełniającą przesłanki w tym przepisie określone, nie obejmuje przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych wskazanych w art. 2 pkt 5 i 6 ustawy, stanowiących własność osoby, która poniosła koszty ich budowy (art. 15 ust. 2 ustawy).

(wyrok z dnia 2 lipca 2004 r., II CK 420/03, T. Żyznowski, I. Gromska-Szuster, H. Pietrkowski, MoP 2005 r., nr 14, s. 709, BSN 2004 r., nr 12, s. 9, Wspólnota 2004 r., nr 15, s. 58).

Glosa

Ryszarda Szostaka, Samorząd Terytorialny 2005, nr 11, s. 72

Wyrok dotyczy doniosłego praktycznie obowiązku zawarcia przez gminę umowy o odpłatne przejęcie urządzeń wodno-kanalizacyjnych wybudowanych przez odbiorcę wody oraz zakresu i charakteru tej powinności.

Celem powołanego w tezie przepisu art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków jest, zdaniem komentatora, uporządkowanie długotrwałych stanów faktycznych o doniosłym znaczeniu gospodarczym, lecz niejasnych z punktu widzenia właściwej kwalifikacji prawnej.

Autor wskazał, że z jednej strony gminy mają obowiązek zaopatrywania ludności w wodę oraz tworzenia w tym celu odpowiednich sieci i dlatego nabywają prawa także do urządzeń wybudowanych ze środków odbiorców wody, z drugiej strony zainteresowani nabywaniem wody pitnej mieszkańcy zmuszeni są znosić różne

praktyki i niedogodności, w tym we własnym zakresie projektować i budować urządzenia niezbędne do przyłączenia nieruchomości do publicznej sieci wodno-kanalizacyjnej.

Uwzględniając postulaty doktryny i praktyki, ustawodawca uporządkował w znacznym stopniu problematykę przekazywania do publicznej eksploatacji „prywatnie” wytworzonych urządzeń przesyłowych i rozliczania kosztów ich budowy w odniesieniu do poszczególnych rodzajów sieci.

Zdaniem glosatora, w orzecznictwie unormowanie art. 31 ustawy słusznie postrzegane jest jako źródło ustawowego obowiązku gminy (przedsiębiorcy) zawarcia umowy o odpłatne przejęcie urządzeń wybudowanych z własnych środków odbiorców wody. Jest to rozwiązanie korzystniejsze w porównaniu z dawniej stosowaną formułą ogólną roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia.

Podobnie jak wiele innych przepisów normujących zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców z zakresu użyteczności publicznej, unormowanie to służy ochronie słabszego partnera kontraktowego i zarazem ochronie interesu publicznego.

M.S.

*

Roszczenie z weksla własnego przeciwko wystawcy oraz poręczycielom przedawnia się z upływem lat trzech, także wtedy, gdy weksel jako niezupełny został wręczony dla zabezpieczenia określonego roszczenia. Osoba, która złożyła podpis na wekslu *in blanco*, może – na podstawie art. 10 prawa wekslowego – powoływać się na niezgodność uzupełnienia blankietu z otrzymanym upoważnieniem, polegającą na dokonaniu uzupełnienia już po przedawnieniu się zabezpieczonego roszczenia lub na wstawieniu, jako terminu płatności weksla, daty późniejszej od uzgodnionej.

(wyrok z dnia 19 listopada 2004 r., V CK 228/04, I. Koper, J. Frąckowiak, K. Zawada, OSP 2005, nr 11, poz. 130; Pr.Spółek 2005, nr 7-8, s. 95)

Glosa

Piotra Machnikowskiego, OSP 2005, nr 11, poz. 130

Glosa poświęcona jest zagadnieniu czasowego ograniczenia uprawnień wierzyciela dysponującego wekslem *in blanco*, wydanym mu przez dłużnika na zabezpieczenie roszczenia.

Glosator stwierdził, że roszczenia wekslowe przeciwko wystawcy weksła własnego (a także przeciwko osobie, która poręczyła za wystawcę) przedawniają się z upływem trzech lat od dnia płatności weksła. Przytoczył również, aprobowany przez niego i utrwalony w doktrynie oraz orzecznictwie Sądu Najwyższego, pogląd, że zobowiązanie wekslowe przedawnia się w terminie określonym w prawie wekslowym, nie zaś w terminie ustalonym dla zobowiązania, które zabezpiecza.

Autor dokonał następnie analizy istoty weksła *in blanco*. Przedstawił pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym umowa pomiędzy wręczającym i przyjmującym weksel *in blanco*, upoważniająca przyjmującego do wypełnienia tego weksła, jest źródłem zobowiązania wekslowego wręczającego, ale zobowiązanie to powstaje dopiero po uzupełnieniu blankietu przez uprawnioną osobę zgodnie z treścią otrzymanego upoważnienia. Uzupełnienie weksła może nastąpić tylko przed upływem terminu przedawnienia roszczenia zabezpieczonego. Wynikające z umowy wekslowej upoważnienie wierzyciela obejmuje natomiast wpisanie jako terminu płatności weksła daty wymagalności zabezpieczonego roszczenia, a w razie, gdyby strony umówiły się, że data płatności będzie dowolna, będzie zwykle chodziło o dowolną datę w okresie od dnia wymagalności do dnia upływu terminu przedawnienia roszczenia zabezpieczonego.

Wskazując na zalety stanowiska Sądu Najwyższego, autor zarzucił mu jednocześnie, że przypisywanie stronom woli stworzenia takiego upoważnienia do wypełnienia weksła, które wygasa wraz z przedawnieniem roszczenia zabezpieczonego, jest czysto arbitralnym rozstrzygnięciem organu stosującego prawo, niemającym wiele wspólnego z rzeczywistymi intencjami stron. Według komentatora, Sąd Najwyższy przyjął, że jeśli wypełnienie weksła jest dopuszczalne bez ograniczeń czasowych, to zachodzi ograniczenie uprawnienia kształtującego do wypełnienia weksła terminem zawitym, który jednak nie wynika z przepisu, ale jest konstruowany przez analogię z przepisów o przedawnieniu roszczeń majątkowych. Komentator zanegował dopuszczalność tworzenia terminów zawitych w drodze analogii z przepisów o przedawnieniu wbrew woli stron. Uznał następnie, że

postanowienie przewidujące możliwość uzupełnienia weksla w każdym czasie jest nieważne, ale może podlegać konwersji.

W dalszej części glosator zaproponował rozwiązanie alternatywne w stosunku do koncepcji Sądu Najwyższego, że zobowiązanie wekslowe powstaje z chwilą uzupełnienia weksla, a polegające na przyjęciu, że zobowiązanie to powstaje z chwilą zawarcia porozumienia wekslowego. Przy takim założeniu wypełnienie blankietu wekslowego wywierałoby skutek w postaci zmiany treści istniejącego zobowiązania przez stworzenie nowych możliwości prawnych wynikających z powstania papieru wartościowego. Przyjęcie koncepcji autora powodowałoby, że ochrona dłużnika zapewniona byłaby przez art. 70 ust. 1 Prawa wekslowego i przewidziany w nim trzyletni termin przedawnienia, a ograniczenie swobody stron w kształtowaniu treści umowy wekslowej dotyczyłoby nie momentu wypełnienia weksla, lecz tylko terminu płatności.

Zdaniem autora, zarówno postanowienia umowy wekslowej przyznające wierzycielowi prawo do dowolnego określenia terminu płatności weksla niezupełnego i niewskazujące najpóźniejszej daty, jaka może zostać wpisana, jak i postanowienia przewidujące datę zbyt odległą w stosunku do terminu przedawnienia roszczenia zabezpieczonego, należy uznać za sprzeczne z prawem i nieważne. Nie musi to prowadzić do nieważności całego porozumienia wekslowego, można bowiem uznać w drodze konwersji nieważnej czynności prawnej, że wierzyciel może wpisać jako termin płatności datę wymagalności roszczenia zabezpieczonego. Jeżeli natomiast wierzyciel wpisze w wekslu inny termin płatności niż określony w umowie z dłużnikiem, dłużnikowi może służyć zarzut przedawnienia, jeżeli termin przedawnienia liczony od daty określonej w umowie już upłynął.

M.P.

*

Ciężar dowodu wykonania ustawowego obowiązku udzielenia pacjentowi lub jego ustawowemu przedstawicielowi przystępnej informacji, poprzedzającej wyrażenie zgody na zabieg operacyjny (art. 31 ust. 1 w zw. z art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 204 ze zm.), spoczywa na lekarzu.

(wyrok z dnia 17 grudnia 2004 r., II CK 303/04, H. Ciepła, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, MoP 2005 r., nr 2, s. 67)

Glosa

Małgorzaty Świdorskiej, OSP 2005 r., nr 11, poz. 131

Autorka wyraziła aprobatę dla tezy orzeczenia. Zaznaczyła na wstępie, że nie można mówić o wyrażeniu zgody na zabieg medyczny, jeżeli pacjentowi nie udzielono przystępnej, rzetelnej i wszechstronnej informacji m.in. o ryzyku związanym z zabiegiem. Nie można także oddzielić wyrażenia zgody od poinformowania pacjenta, gdyż razem tworzą nową jakość, choć mogą być przedmiotem oddzielnej analizy teoretycznej. W ocenie autorki, w analizowanej sprawie powód wyraził zgodę, która nie wywarła skutków prawnych, ponieważ *ex lege* była bezskuteczna, jako pozbawiona przymiotu „świadomej” („poinformowanej”).

Autorka wyraziła pogląd, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu wykonania obowiązku udzielenia pacjentowi informacji obciąża lekarza, gdyż on wywodzi z tego faktu skutki prawne w postaci uchylecia bezprawności działania. Ciężar dowodu nie może być przerzucony na pacjenta także wówczas, gdy podniesie on zarzut, że informacja, której udzielenie udowodnił lekarz, była niepełna.

Autorka przedstawiła również ewolucję stanowiska dotyczącego ciężaru dowodu w orzecznictwie francuskiego Sądu Kasacyjnego. Pierwotnie stał on na stanowisku, że udowodnienie braku informacji lub informacji niewystarczającej obciąża pacjenta. Odejście od utrwalonej w takim kształcie linii orzecznictwa zapoczątkowało orzeczenie z dnia 25 lutego 1997 r., w którym Sąd Kasacyjny stwierdził, że ten, na kim z mocy prawa lub umowy ciąży obowiązek informacji, powinien udowodnić, że obowiązek ten został spełniony. Zmiana ta doprowadziła do zakłócenia opartej na zaufaniu relacji pomiędzy pacjentem a lekarzem i praktyki „zabezpieczania” na przyszłość dowodu udzielenia informacji przez pisemne potwierdzenie przez pacjenta, że został on należycie poinformowany, co z kolei skutkowało uniformizacją i „przeładowaniem” informacji szczegółami, kosztem jej przystępności. Ostatecznie nowelizacja kodeksu zdrowia publicznego z 2003 r. (art. L.1111 – 2 ust. 7) przesądziła, że ciężar dowodu spoczywa na lekarzu, jednak dowód ten może być przeprowadzony wszelkimi środkami dowodowymi. Analizując

doświadczenia francuskie, autorka doszła do wniosku, że przesadny rygoryzm dotyczący dowodu udzielenia informacji może oznaczać pogorszenie sytuacji pacjenta, a nie jej zrównoważenie.

Dalsza część opracowania poświęcona została zagadnieniu charakteru prawnego zgody na zabieg medyczny. Autorka przedstawiła dwa zasadnicze nurty – uznający taką zgodę za oświadczenie woli (M. Nesterowicz, M. Filar) oraz odmawiający jej charakteru oświadczenia woli (M. Sośniak, A. Szpunar, M. Safjan). Przedstawiciele drugiego nurtu uznają za dopuszczalne i celowe sięganie w drodze analogii do przepisów dotyczących oświadczenia woli, np. art. 82 i n. k.c. czy też art. 58 k.c. Skłoniło to autorkę do zanegowania zasadności tworzenia nowej kategorii pojęciowej, kolejnego aktu woli *sui generis*, oraz do zakwalifikowania zgody na zabieg medyczny jako oświadczenia woli kreującego odwołałą jednostronną czynność prawną. Przemawia za tym, zdaniem autorki, również fakt, że zgoda wywołuje skutki prawne w postaci uchylenia bezprawności działania lekarza, które bez niej oceniane być musi jako naruszenie integralności cielesnej, oraz w postaci przejęcia przez pacjenta niezawinionego przez lekarza ryzyka zabiegu.

Autorka przedstawiła ponadto różne możliwości zakwalifikowania nieudzielenia informacji lub udzielenia jej w stopniu niewystarczającym. Zgoda uzyskana w takich warunkach może być, jej zdaniem, uznana za dotkniętą błędem (art. 84 k.c.). Można także przyjąć, że brak stosownej informacji wyłącza świadomość lub (i) swobodę wyrażenia zgody, i powoduje jej bezwzględną nieważność (art. 82 k.c.). Dopuszczalne jest również stanowisko, że zgoda, która nie jest „objaśniona”, jest wadliwa, a zatem zachodzi stan taki, jakby nie została wyrażona (oświadczenie woli *non existens*). Ostatnią z przedstawionych możliwości przyjął, według autorki, Sąd Najwyższy.

M.P.

*

Uchwała walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, o której stanowi art. 393 pkt 3 k.s.h., na ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego na przedsiębiorstwie lub jego zorganizowanej części wymagana jest wówczas, gdy przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część może być przedmiotem tego prawa.

(postanowienie z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 555/04, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek, OSP 2005, nr 11, poz. 132; Pr.Spółek 2005, nr 9, s. 59)

Glosa

Andrzeja Szumańskiego, OSP 2005, nr 11, poz. 132

Glosator uznał tezę poddanego analizie postanowienia za oczywistą.

Przystępując do rozważań wskazał, że art. 393 pkt 3 k.s.h. należy do bezwzględnie wiążących przepisów określających „niezbywalne” kompetencje walnego zgromadzenia. Przybliżył następnie *rationem legis* art. 393 pkt 3 k.s.h., jakim jest ochrona interesu akcjonariuszy spółki przed działaniami jej członków zarządu, zapewniana m.in. przez sankcję nieważności przewidzianą w przypadku dokonania czynności prawnej spółki bez zgody walnego zgromadzenia wymaganej w art. 393 k.s.h. Regulacja ta chroni m.in. drobnych akcjonariuszy, którzy mogą kwestionowane uchwały zaskarżyć powództwem do sądu, co byłoby niemożliwe, gdyby dana kwestia należała do zarządu albo rady nadzorczej. Z drugiej strony, nadmierne rozbudowywanie kompetencji ustawowych walnego zgromadzenia godzi – zdaniem autora – w operatywność spółki i sprzeczne jest z zasadą rozdziału kapitału od zarządzania.

Komentator porównał art. 393 pkt 4 k.s.h. z art. 388 pkt 4 k.h., dochodząc do wniosku, że nowa regulacja z jednej strony jest bardziej restrykcyjna, gdyż ma szerszy zakres przedmiotowy, z drugiej jednak jest bardziej liberalna, gdyż z normy bezwzględnie obowiązującej stała się normą względnie wiążącą. Poddał również analizie art. 393 pkt 3 k.s.h., stwierdzając, że przepis ten w stosunku do jego odpowiednika w kodeksie handlowym – art. 388 pkt 3 objął swym zakresem przedmiotowym nie tylko ustawowy wymóg zgody walnego zgromadzenia na zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa, ale poszerzył ten wymóg na zbycie bądź wydzierżawienie „zorganizowanej części” tego przedsiębiorstwa.

Autor przytoczył dominujące w doktrynie stanowisko, że przedsiębiorstwo, o którym mowa w art. 393 pkt 3 k.s.h., zostało ujęte w znaczeniu przedmiotowym. Stwierdził też, że polskie prawo prywatne nie zna definicji „zorganizowanej części przedsiębiorstwa”. Podzielił pogląd o celowości wyróżnienia tej kategorii i uznał, że

wymóg zgody walnego zgromadzenia na zbycie lub wydzierżawienie takiej zorganizowanej części ma na celu zachowanie w rękach spółki określonej substancji majątkowej. Autor zauważył, że brak wskazanego wymogu zapewniałby nielojalnym zarządcom możliwość zbywania przedsiębiorstwa spółki „na części”, wykluczając w ten sposób zastosowanie ochronnej dla akcjonariuszy spółki sankcji nieważności niekorzystnej dla nich czynności prawnej.

Następnie glosator uznał, że nie można utożsamiać pojęcia „zorganizowanej części przedsiębiorstwa” z „nieruchomością fabryczną spółki”, o której była mowa w art. 388 pkt 4 k.h., gdyż pierwsze z tych pojęć ma szerszy zakres przedmiotowy od drugiego. Oznacza to pełniejszą ochronę interesów akcjonariuszy na gruncie kodeksu spółek handlowych niż na gruncie kodeksu handlowego.

Autor przytoczył w dalszej części glosy wyrażony przez Sąd Najwyższy i występujący w doktrynie pogląd, że na przedsiębiorstwie bądź na jego zorganizowanej części nie można ustanawiać innego ograniczonego prawa rzeczowego niż użytkowanie. Wskazał jednak, że nie ma przeszkód, aby zastawem rejestrowym, będącym innym ograniczonym prawem rzeczowym, obciążyć „zbiór rzeczy ruchomych lub praw, stanowiący całość gospodarczą, chociażby jego skład był zmienny”, który to zbiór podpada pod zakres pojęciowy zorganizowanej części przedsiębiorstwa.

Glosator zakwestionował zasadność ujmowania przepisów art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 393 pkt 3 k.s.h. na płaszczyźnie *lex specialis* – *lex generalis*, argumentując, że dotyczą one zupełnie innej materii. Dodał, że nie jest dopuszczalne, aby przepis prawa spółek handlowych, jakim jest art. 393 pkt 3 k.s.h., mógł określać przedmiot ograniczonego prawa rzeczowego, który stanowi materię kodeksu cywilnego bądź ustaw szczególnych. W konsekwencji, art. 393 pkt 3 k.s.h. nie może odnosić się do ustanowienia prawa rzeczowego na zorganizowanej części przedsiębiorstwa spółki jako takiej, ale odnosi się on do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego na funkcjonalnie powiązanych aktywach spółki, które posiadają status prawny zorganizowanej części przedsiębiorstwa. Zdaniem autora, taka wykładnia pozwala nadać sens normatywny przepisowi art. 393 pkt 3 *in fine* k.s.h., którego zaprzeczeniem jest teza glosowanego postanowienia.

M.P.

prawo cywilne procesowe

Środek odwoławczy nadany faksem jest wniesiony z chwilą określoną przez upoważnionego pracownika w adnotacji o wpływie pisma do sądu.

(postanowienie z dnia 29 stycznia 2003 r., I CZ 192/02, G. Bieniek, H. Pietrkowski, M. Wysocka, OSNC 2004 r., nr 4, poz. 64; BSN 2003 r., nr 7, s. 11; MoP 2003 r., nr 20, s. 942; Wok. 2003, nr 9, s. 10; R.Pr. 2004, nr 3, s. 146)

Glosa

Łukasza Kozłowskiego, Palestra 2005, nr 9-10, s. 239

Autor wyraził aprobatę dla przyjęcia przez Sąd Najwyższy dopuszczalności wnoszenia pism do sądu faksem, poddając jednak w wątpliwość prawidłowość określenia chwili wniesienia pisma nadanego tą drogą.

Komentator przypomniał, że w czasie uchwalenia kodeksu postępowania cywilnego zarówno usługi pocztowe, jak i telekomunikacyjne świadczyło przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, które z mocy art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 1990 r. o łączności zostało przekształcone w przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Poczta Polska” i „Telekomunikację Polską” S.A. Mimo podziału, nie zmieniono art. 165 § 2 k.p.c., co skłoniło autora do przyjęcia, że rozdzielenie organizacyjne świadczenia usług pocztowych i telekomunikacyjnych nie miało według ustawodawcy doniosłego znaczenia dla jego interpretacji. Stwierdził również, że gdyby była możliwość wnoszenia pisma faksem w czasach działalności przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, to przesłanie pisma faksem miałyby tę samą „wartość” w świetle przepisów k.p.c. co jego przesłanie w przesyłce, skoro odbywało się za pośrednictwem jednej i tej samej jednostki. Rozdzielenie „Poczty Polskiej” od „Telekomunikacji Polskiej” S.A. nie powinno zatem wpływać na interpretację przepisu art. 165 § 2 k.p.c. w tym sensie, że przesłanie pisma faksem (za pośrednictwem „Telekomunikacji Polskiej” S.A.) powinno być równoważne z przesłaniem pisma w przesyłce pocztowej.

Zdaniem glosatora, Sąd Najwyższy nadmierną wagę przywiązuje do potwierdzenia nadania pisma czy potwierdzenia wpływu pisma do sądu. Autor wskazał, że żaden przepis, w tym art. 165 § 2 k.p.c., nie uzależnia skuteczności wniesienia pisma do sądu i określenia daty nadania pisma lub złożenia go w sądzie od potwierdzenia nadania lub adnotacji upoważnionego pracownika sądu. Autor uważa, że istnienie takiego potwierdzenia lub „prezentaty” jest istotnym ułatwieniem dowodowym przy określeniu daty nadania lub złożenia pisma, ale nie jest to jedyny sposób wykazania daty jego nadania lub złożenia. Glosator zauważył także, że z praktycznego punktu widzenia nie jest trudne wykazanie rzeczywistej daty nadania pisma faksem na podstawie wydruku kontrolnego z aparatu nadawczego.

Kwestionując stanowisko Sądu Najwyższego w przedmiocie określenia daty wniesienia pisma faksem, autor wskazał, że o adnotacji upoważnionego pracownika na piśmie nie wspomina żaden przepis kodeksu postępowania cywilnego. Czynienie adnotacji jest natomiast uregulowane w instrukcji sądowej – zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 grudnia 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. Min. Sprawiedl. z 2003 r. Nr 5, poz. 22). Przepisy tego aktu nie mają jednak mocy powszechnie obowiązującej i nie mogą stanowić podstawy decyzji wobec obywateli, osób prawnych i innych podmiotów, a uczynienie w oparciu o nie „prezentaty” nie może być jedyną podstawą stwierdzenia daty złożenia pisma. Autor nadmieniał ponadto, że w § 14 ust. 1 instrukcji sądowej mowa jest o tym, że adnotacja ma zawierać datę i godzinę wpływu pisma, a przy tym nie wskazano, że data i godzina wpływu pisma ma zawsze pokrywać się z datą i godziną czynienia adnotacji. Glosator wywiódł stąd, że pracownik sądu, który w analizowanej sprawie dokonywał adnotacji dnia 6 kwietnia 2001 r., wiedząc, że pismo nadano faksem dnia 5 kwietnia 2001 r., mógł bez przeszkód wpisać, iż pismo wpłynęło dnia 5 kwietnia 2001 r.

Glosator zwrócił uwagę, że w glosowanym orzeczeniu jest mowa o chwili określonej w „prezentacie” przez upoważnionego pracownika, i wyraził wątpliwość, czy gdyby adnotacji dokonał pracownik nieupoważniony, należałoby przyjąć, że chwila wniesienia pisma nadanego faksem jeszcze nie nastąpiła, a zatem pismo takie nie zostało w ogóle wniesione.

Komentator wskazał dalej, że przepisy kodeksu regulują trzy sposoby wnoszenia pism procesowych, nie regulują natomiast terminu wniesienia pisma

faksem. Przyjęcie dopuszczalności takiego sposobu wniesienia pisma, prowadzi – zdaniem autora – do wniosku, że w przepisach istnieje luka w tym zakresie. Jako sposób jej usunięcia autor wskazał zastosowanie w drodze analogii z ustawy art. 165 § 2 lub 3 k.p.c. Według komentatora, przepisy te jako termin wniesienia pisma wskazują dzień, w którym osoba wnosząca pismo „pozbyła” się go fizycznie i przekazała je „do rąk” upoważnionego przez przepisy „pośrednika”. Pismo zostaje doręczone do sądu w takiej postaci i takiej treści, jak pismo złożone na ręce „pośrednika”. Według glosatora, podobny skutek odnosi nadanie pisma faksem, a różnica polega na tym, że „pośrednikiem” jest „Telekomunikacja Polska” S.A. lub inny operator telefoniczny. W konkluzji autor przyjął, że chwilą wniesienia pisma faksem jest chwila rzeczywistego przesłania pisma (nadania faksu z treścią pisma). Powołał się tu na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1977 r., III CZP 23/77 (OSNC 1977, nr 12, poz. 230) dotyczącą wniesienia środka odwoławczego w telegramie.

Głosowane postanowienie omówił także Z. Krzemiński w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 5-6, s. 158).

M.P.

*

Sąd nie może odmówić dokonania wpisu w księdze wieczystej, opierając się na okolicznościach, które są powszechnie znane lub doszły do wiadomości sądu w inny sposób niż przez badanie treści wniosku, treści i formy dołączonych doń dokumentów oraz treści księgi wieczystej.

(wyrok z dnia 19 marca 2003 r., I CKN 152/01, S. Dąbrowski, M. Grzelka, Z. Strus, OSNC 2004, nr 6, s. 92; OSP 2004, nr 2, s. 20; BSN 2003, nr 8, s. 10; MoP 2003, nr 24, s. 1133; NPN 2003, nr 4, s. 8; R.Pr. 2004, nr 6, s. 131)

Glosa

Tomasza Czecha, Monitor Prawniczy 2005, nr 21, s. 1081

Autor glosy, obok rozważań nad rozstrzygnięciem Sądu Najwyższego, polemizuje również z dotyczącą omawianego orzeczenia krytyczną glosą (OSP 2004,

nr 2, poz. 20). Zdaniem S. Rudnickiego, nie można przyjąć, że nowelizacja ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 11 maja 2001 r. (Dz.U. Nr 63, poz. 635), przez wykreślenie art. 46 ust. 2, doprowadziła do ograniczenia kognicji sądu wieczystoksięgowego w ten sposób, iż nie może on postanowienia o odmowie wpisu do księgi wieczystej opierać na okolicznościach, które są powszechnie znane lub doszły do wiadomości sądu w inny sposób niż poprzez badanie wniosku o wpis.

Norma art. 46 ust. 2 wyłączała możliwość świadomego ujawnienia przez sąd prawa sprzecznego z rzeczywistym stanem prawnym, przez co realizowała podstawową funkcją ksiąg wieczystych, jaką jest ustalanie prawidłowego stanu prawnego nieruchomości. Jej wykreślenie nie powoduje jednak ograniczenia kognicji sądu wieczystoksięgowego, ponieważ identyczną normę można wyprowadzić interpretując art. 228 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W odpowiedzi na powyższe rozważania autor glosy stwierdził, że kluczem do rozwiązania omawianego zagadnienia jest art. 29 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który przewiduje moc wsteczną wpisu do księgi do chwili złożenia wniosku o jego dokonanie. Zabezpiecza on pozycję prawną wnioskodawcy na chwilę złożenia wniosku i uniezależnia ją do zdarzeń prawnych, które wystąpiły po czasie złożenia tego wniosku. Zdaniem glosatora, nie ma tu miejsca przywołana przez S. Rudnickiego sprzeczność z zasadą prawdziwości wpisów w księdze wieczystej, ponieważ przez przyjęcie fikcji prawnej przewidzianej w art. 29 księga wieczysta obrazuje prawdziwy stan nieruchomości. Jedynie w wypadku, gdy zdarzenie prawne nastąpiłoby przed datą złożenia wniosku o wpis do księgi, mógłby powstać stan niezgodności jej treści ze stanem prawnym. Według glosatora, celowe byłoby wtedy skierowanie sprawy na drogę procesu (art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece), gdyż zbadania wymagałyby kwestie np. ochrony ewentualnego nabywcy prawa na podstawie rękopisu wiary publicznej ksiąg wieczystych. Dla poprawnego funkcjonowania przyjętej przez siebie konstrukcji autor przyjął obowiązywanie w prawie polskim zasady rozpoznawania wniosków o wpis do księgi wieczystej według kolejności ich wpływu. W innym przypadku ograniczenie kognicji sądu staje się fikcyjne, gdyż – zdaniem glosatora – dochodzi do sytuacji, w której sąd przegląda wszystkie wnioski znajdujące się w księdze wieczystej, a następnie decyduje w jakiej kolejności je rozpoznać, co należy uznać za niedopuszczalne.

R. N.

*

W postępowaniu w sprawach gospodarczych pozwany traci prawo powoływania twierdzeń, zarzutów oraz dowodów na ich poparcie, niepowołanych w odpowiedzi na pozew, bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że wykaze, iż ich powołanie w odpowiedzi na pozew nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikała później (art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.).

(uchwała z dnia 17 lutego 2004 r., III CZP 115/03, J. Gudowski, G. Bieniek, J. Górowski, OSNC 2005, nr 5, poz. 77; BSN 2004, nr 2, s. 5; MoP 2004, nr 7, s. 295; Prok. i Pr. 2004, nr 9, s. 33; Wok. 2004, nr 4, s. 5; IC 2004, nr 3, s. 7; Wok. 2004, nr 4, s. 5; R.Pr. 2005, nr 3, s. 102 i 103)

Glosa

Bartosza Wojciechowskiego, *Palestra* 2005, nr 9-10, s. 225

Aprobując komentowaną uchwałę glosator zauważył, że rozpoznanie sprawy w rozsądnym terminie, zwłaszcza w sprawach gospodarczych, postrzegane bardzo rygorystycznie, stanowi niezbędny element realizacji prawa do sądu, a tym samym decyduje o „efektywności” ochrony prawnej udzielanej przez sądy. W tej idei od kilku lat wprowadzane są zmiany do kodeksu postępowania cywilnego mające na celu usprawnienie wymiaru sprawiedliwości przez przeniesienie ciężaru dowodu na strony, a odciążenie w tym zakresie sądu, oraz coraz bardziej kategoryczne przestrzeganie zasady koncentracji materiału dowodowego. Przyspieszeniu rozstrzygnięcia sporu zawisłego przed sądem służą w szczególności przepisy o prekluzji dowodowej.

Zdaniem komentatora, przepisy dotyczące prekluzji w zgłaszaniu twierdzeń i dowodów stanowią wyjątek od reguły wyrażonej w art. 217 § 1 k.p.c., zgodnie z którą strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody w celu uzasadnienia swoich twierdzeń bądź obalenia twierdzeń strony przeciwnej, i powinny być wykładane ściśle, literalnie, a nie w sposób rozszerzający lub z wykorzystaniem racji celowościowych bądź użytecznych.

Za trafne glosator uznał stanowisko Sądu Najwyższego, że treść art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. nie budzi wątpliwości oraz że spóźnione twierdzenia strony sąd pomija, natomiast zarzuty i dowody oddala bez względu na ich znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Autor dostrzegł, że w podobnym duchu wydana została uchwała z dnia 4 czerwca 2004 r., III CZP 28/04 (OSNC 2005, nr 4, poz. 63) i wyrok z dnia 19 stycznia 2005 r., I CK 410/04 (BSN 2005, nr 4, s. 16).

Następnie glosator zaaprobował stanowisko Sądu Okręgowego i Sądu Najwyższego, że art. 479¹⁴ § 2 k.p.c. koliduje z zasadą prawdy materialnej. Postawił następnie tezę, że w polskim kodeksie postępowania cywilnego obowiązuje „fikcja” zasady prawdy materialnej, czyli w praktyce funkcjonuje zasada prawdy formalnej, wyrażająca się w paremii *quod non est in actis, non est in mundo*. Autor nie zaakceptował jednak ścisłego przestrzegania „prawdy aktowej” jako podważającej zaufanie stron do wymiaru sprawiedliwości. Powołał się na poglądy doktryny, które przemawiają – jego zdaniem – za uznaniem, że ustalenie rzeczywistego stanu faktycznego jest obowiązkiem wynikającym z ideologii praworządnego stosowania prawa oraz przekonania o zupełności proceduralnej systemu prawa.

Glosator stanął na stanowisku, że waga niektórych przepisów procesowych (w tym art. 479¹⁴ § 2 k.p.c.), w razie kolizji między zasadą dbałości o własną sprawę lub zasadą ekonomiki procesowej a obiektywnością ustalenia faktów lub prawem do sądu, nakazuje w jednostkowym procesie decyzyjnym przyznać pierwszeństwo takim przepisom. Według glosatora, opisana kolizja dóbr została już rozstrzygnięta na etapie tworzenia prawa przez ustawodawcę, który dał prymat zasadom koncentracji materiału oraz dbałości o własną sprawę. W konkluzji autor dodał, że prekluzja w zgłaszaniu twierdzeń i dowodów znajduje pierwszeństwo w relacji z zasadą prawdy materialnej lub prawem do wysłuchania wówczas, gdy strona nienależycie realizuje swoje obowiązki procesowe.

Uchwałę omówił także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Pal. 2004, nr 5-6, s. 164).

M.P.

ROZBIEŻNOŚCI W ORZECZNICTWIE

Właściciele nieruchomości zajętych pod drogi publiczne, które na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) stały się z dniem 1 stycznia 1999 r. własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, mogą dochodzić jedynie odszkodowania przewidzianego w tym przepisie, zachowując wskazany w nim tryb.

(wyrok z dnia 27 czerwca 2001 r., II CKN 601/00, Z. Strus, K. Zawada, T. Bielska-Sobkowicz, OSNC 2002, nr 2, poz. 2; BSN 2001, nr 10, s. 11; OSP 2002, nr 2, poz. 21; OSP 2002, nr 7-8, poz. 106; Pr. Gosp. 2002, nr 1, poz. 177; R.Pr. 2002, nr 1, s. 95)

Artykuł 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zm.) nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania, na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego.

(wyrok z dnia 8 lipca 2004 r., IV CK 520/03, F. Barczewska, M. Bączyk, I. Koper, OSNC 2005, nr 7- 8, poz. 130; BSN 2004, nr 12, s. 10; MoP 2005, nr 18, s. 903 ; R.Pr. 2005, nr 5, s. 118)

W wyroku z dnia 27 czerwca 2001 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że treść zawartej w art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną regulacji dotyczącej odszkodowania świadczy o tym, iż od samego początku została ona pomyślana jako uregulowanie szczególne, wyłączające możliwość poszukiwania rekompensaty przez byłych właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi na podstawie innych przepisów. Zdaniem Sadu Najwyższego, przyjęcie odmiennej wykładni przekreślałoby sens czasowego ograniczenia dochodzenia odszkodowania, o którym mowa w art. 73 p.w. r.a. Wspomniany art. 73 w pierwotnym brzmieniu przewidywał bowiem, że

nieruchomości pozostające w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, nie stanowiące ich własności, a zajęte pod drogi publiczne, z dniem 1 stycznia 1999 r. stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub właściwych jednostek samorządu terytorialnego za odszkodowaniem (ust. 1). Odszkodowanie o którym mowa w ust. 1 miała wypłacać gmina i Skarb Państwa (ust. 2). Jednocześnie w ust. 4 przewidziano, że odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 i 2, będzie ustalane i wypłacane według zasad i trybu określonych w odrębnej ustawie, na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r.

Sąd Najwyższy zauważył, że ustawy takiej nie wydano, natomiast ustawą z dnia 7 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz innych ustaw (Dz.U. Nr 6, poz. 70), która weszła w życie dnia 15 lutego 2000 r. znowelizowano art. 73 ust. 4 p.w.r.a. w ten sposób, iż odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 i 2, miało być ustalane i wypłacane według zasad i trybu określonych w przepisach o odszkodowaniach za wywłaszczone nieruchomości, na wniosek właściciela nieruchomości złożony w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2005 r. Nowela ta odsyłała zatem, gdy chodzi o zasady i tryb ustalania oraz wypłacania odszkodowania, do przepisów art. 128 i nast. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543). Warto podkreślić, że mimo znowelizowania wspomnianego art. 73 p.w.r.a. nie zmieniono zapisów przewidujących, iż wypłata należnego odszkodowania zostanie odroczone.

Odmienne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 2004 r. Zdaniem składu orzekającego, art. 73 nie wyłącza prawa właściciela nieruchomości do żądania na podstawie przepisów kodeksu cywilnego wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego. Analizując ten przepis, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że sankcjonując „faktyczne wywłaszczenie” nieruchomości wcześniej zajętych pod drogi publiczne jest on przepisem incydentalnym i wyjątkowym. Należy zatem przy jego interpretacji stosować reguły wykładni ścisłej, tak by osiągnięty na jej podstawie rezultat nie prowadził do rozszerzenia zakresu przedmiotowego, wynikającego z treści i celu zawartego w nim unormowania. Jego treść traktuje o pozbawieniu właścicieli nieruchomości zajętych pod drogi publiczne za odszkodowaniem, które stanowi

ekwiwalent za odebrane prawo własności i uwłaszczeniu nimi gmin i Skarbu Państwa. Przedmiot jego regulacji nie obejmuje kwestii wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie przez gminę lub Skarb Państwa z zajętych nieruchomości. W treści przepisu brak jest postanowienia o wyłączeniu stosowania przepisów kodeksu cywilnego, stanowiących podstawę przyznania właścicielowi wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości. Zdaniem Sądu Najwyższego, ze względu na przedmiot regulacji art. 73 p.w.r.a., nie można również przyjąć, że mamy do czynienia z tzw. derogacją milcząca, w przypadku której o wyłączeniu stosowania przepisów kodeksu cywilnego rozstrzygałaby reguła kolizyjna *lex specialis derogat legi generali*.

Ponadto Sąd Najwyższy zauważył, że wyłączenia prawa właściciela nieruchomości do żądania, na podstawie przepisów kodeksu cywilnego, wynagrodzenia za wcześniejsze korzystanie z niej przez gminę bez tytułu prawnego, nie można wyprowadzać z celu unormowania zawartego w art. 73 p.w.r.a. Regulacja zawarta w tym przepisie stanowiła bowiem tylko zrealizowanie zasady wynikającej z art. 2a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 ze zm.), ustanawiającego zasadę, że drogi publiczne stanowią własność publiczną oraz doprowadzenie istniejących stanów faktycznych do stanu zgodności z prawem.

A.Z.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

prawo cywilne materialne

art. 35 k.c., art. 38 k.c.

Ważność dokonanych przez proboszcza czynności przekraczających granice i sposób zwykłego zarządzania, określonych w statucie lub stosownym akcie biskupa diecezjalnego, zależy od uprzedniego pisemnego upoważnienia ordynariusza, a czynności o charakterze alienacji dóbr od zezwolenia władzy określonej w kanonie 1292 kodeksu prawa kanonicznego.

(wyrok z dnia 2 lutego 2005 r., IV CK 480/04, T. Żyznowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

art. 58 k.c., własność lokali

Swoboda stron w wyodrębnieniu własności lokali jest na gruncie ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903) ograniczona wymaganiami, aby wyodrębniane lokale były lokalami samodzielnymi. Czynność prawna wyodrębnienia lokalu, który w chwili wyodrębnienia nie spełnia wymogu samodzielności w rozumieniu art. 2 ust. 2, ustawy jest nieważna.

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., III CK 270/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski)

*

art. 58 k.c., przekazywanie gospodarstw rolnych

Prawomocny wyrok, wydany po zawarciu umowy przekazania gospodarstwa rolnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jedn. tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133), ustalający stosunek ojcostwa między przekazującym i następcą prawnym, którego pominięto w umowie o przekazanie, nie stanowi podstawy do ustalenia nieważności tej umowy (art. 58 § 1 k.c.).

(wyrok z dnia 25 lutego 2005 r., II CK 435/04, J. Górowski, M. Bączyk, Z. Strus)

*

art. 118 k.c.

Roszczenie byłego wspólnika spółki cywilnej o zasądzenie należnego mu udziału w zyskach spółki jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i przedawnia się w terminie trzyletnim, określonym w art. 118 k.c.

(wyrok z dnia 2 lutego 2005 r., IV CK 461/04, T. Żyznowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon)

*

art. 123 k.c.

Sądem polubownym w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. jest taki sąd, któremu strony poddały spór pod rozstrzygnięcie na mocy skutecznego zapisu na sąd polubowny (art. 698 § 1 k.p.c.).

(wyrok z dnia 18 lutego 2005 r., V CK 467/04, L. Walentynowicz, Z. Kwaśniewski, J. Frąckowiak)

*

art. 231 k.c.

Przy ocenie, czy wartość budynku lub innych urządzeń wzniesionych przez samoistnego posiadacza w dobrej wierze znacznie przenosi wartość gruntu (art. 231 § 1 k.c.), do wartości gruntu nie wlicza się wartości urządzeń niestanowiących jego części składowej.

(wyrok z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 512/04, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek)

*

art. 238 k.c.

Wsteczny skutek wpisu do księgi wieczystej prawa wieczystego użytkowania obejmuje także obowiązek uiszczenia opłaty rocznej.

(wyrok z dnia 4 lutego 2005 r., I CK 512/04, G. Bieniek, J. Frąckowiak, D. Zawistowski)

*

art. 353¹ k.c.

W ramach swobody kontraktowej (art. 353¹ k.c.) dopuszczalna jest zmiana terminu wymagalności roszczenia, także jeżeli jest ono już wymagalne.

(wyrok z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 502/04, S. Dąbrowski, T. Bielska-Sobkowicz, G. Bieniek)

*

art. 384¹ k.c., art. 385¹ k.c.

Zmiana wzorca umowy rachunku bankowego w zakresie stawek prowizji i opłat wymaga doręczenia posiadaczowi rachunku co najmniej zmienionych postanowień wzorca umowy. Bank nie może w takim przypadku poprzestać na

wywieszeniu zmienionego wzorca umowy w oddziale banku lub umożliwić posiadaczowi rachunku uzyskania stosownej informacji za pośrednictwem telefonu.

(wyrok z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 509/04, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, T. Żyznowski)

*

art. 411 k.c.

Gmina, która wypłaciła radnemu dietę mimo, że ten nie złożył oświadczenia majątkowego o którym mowa w art. 24h ust. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2000 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) nie może żądać zwrotu tego świadczenia (art. 411 pkt 1 k.c.).

(wyrok z dnia 3 lutego 2005 r., II CK 388/04, A. Górski, B. Czech, M. Grzelka)

*

art. 417¹ k.c.

Uchylenie się państwa od tworzenia adekwatnych instrumentów prawnych umożliwiających realizację wcześniej przyznanych uprawnień może być oceniane jako delikt będący zaniechaniem legislacyjnym o cechach bezprawności.

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., III CK 235/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski, H. Pietrzkowski)

*

art. 446 k.c.

Stosując przepis art. 446 § 2 k.c., sąd nie ma bezwzględnego obowiązku oznaczenia terminu zasądzonej uprawnionemu renty.

(wyrok z dnia 11 lutego 2005 r., III CK 318/04, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, K. Zawada)

*

art. 451 k.c.

Artykuł 451 § 1 zdanie drugie k.c. ma zastosowanie również wtedy, gdy dłużnik spełniający świadczenie ma wobec wierzyciela jeden tylko dług złożony z należności głównej i odsetek. Uprawnienia wierzyciela do zarachowania świadczenia na poczet należności z tytułu odsetek nie wyłącza odmienna wola dłużnika.

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 433/04, B. Myszka, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian)

*

art. 484 k.c.

Do miarkowania kary umownej może dojść tylko na żądanie dłużnika, a nie z urzędu.

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 420/04, B. Myszka, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian)

*

art. 556 k.c.

Udzielenie przez sprzedawcę instrukcji, która jednoznacznie wskazuje sposób przeprowadzenia procesu technologicznego, mającego zapewnić rzeczy właściwości zgodne z oczekiwaniem nabywcy, może być potraktowane jako zapewnienie w rozumieniu art. 556 § 1 k.c.

(wyrok z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 568/04, H. Wrzeszcz, M. Bączyk,
T. Żyznowski)

*

art. 864 k.c., art. 871 k.c.

**Rozliczenie się z ustępującym współnikiem nie wymaga uwzględnienia
długów spółki cywilnej . W takim wypadku współnik ten po spłaceniu długu
przez pozostałych w spółce odpowiada wobec nich.**

(wyrok z dnia 3 marca 2005 r., II CK 474/04, M. Sychowicz, S. Dąbrowski,
Z. Strus)

*

art. 63 k.r.o., art. 65 k.r.o.

**Przepis art. 65 k.r.o. stosuje się również w sytuacji, w której mąż matki
zapadł na chorobę psychiczną lub innego rodzaju zaburzenia psychiczne przed
urodzeniem się dziecka, zanim sześciomiesięczny termin przewidziany w art. 63
k.r.o. rozpoczął swój bieg.**

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 419/04, B. Myszka, J. Górowski,
E. Skowrońska-Bocian)

*

art. 390 k.s.h.

**Przewidziane w art. 390 § 3 k.s.h. osobne wynagrodzenie przysługiwać
może jedynie członkowi rady nadzorczej, delegowanemu do stałego,
indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych na podst. art. 390 § 2
k.s.h.**

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., III CK 301/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski,
H. Pietrkowski)

*

znaki towarowe

1. Każda postać używania znaku towarowego (art. 154 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej, Dz.U. z 2001 r. Nr 49, poz. 508 ze zm.) dotyczy używania tego znaku w obrocie gospodarczym i wymaga podejmowania powtarzających się czynności w określonym zakresie oraz celu i wiąże się z rozpoznawaniem znaku przez konsumentów.

2. Niewykazanie przez uprawnionego z prawa ochronnego na znak towarowy używania tego ust. 2 pkt 2 Prawa własności przemysłowej.

(wyrok z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 626/04, H. Wrzeszcz, T. Żyznowski, M. Bączyk)

prawo cywilne procesowe

art. 87¹ k.p.c.

Do skargi na przewlekłość postępowania sądowego stosuje się przymus adwokacko-radcowski określony w art. 87¹ § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r., V SPC 1/05, L. Walentynowicz, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski)

*

art. 381 k.p.c., art. 382 k.p.c., art. 57 .k.r.o.

Strona procesu o rozwód może w postępowaniu apelacyjnym cofnąć zgodę na zaniechanie orzekania o winie rozkładu pożycia.

(wyrok z dnia 17 lutego 2005 r., IV CK 557/04, Z. Strus, M. Kocon, M. Sychowicz)

*

art. 393¹ pkt 2 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c.

Brak wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej jego wydania z przytoczeniem przepisów prawa może uzasadniać zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy, wskutek uniemożliwienia dokonania kontroli zarzutów w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej.

(wyrok z dnia 18 lutego 2005 r., V CK 469/04, L. Walentynowicz, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski)

*

art. 393⁵ k.p.c.

Wskazanie przez adwokata w kasacji, że została ona wniesiona w imieniu osoby, która nie jest stroną, lecz pełnomocnikiem strony, oznacza wniesienie kasacji przez osobę nieuprawnioną, co prowadzi do jej odrzucenia (art. 393⁵ k.p.c.).

(postanowienie z dnia 4 lutego 2005 r., II CZ 189/04, H. Ciepła, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster)

Sąd drugiej instancji bada wymogi formalne kasacji i może odrzucić kasację niezwłocznie po jej wniesieniu, bez potrzeby oczekiwania na upływ miesięcznego terminu do jej wniesienia.

(postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r., V CZ 176/04, L. Walentynowicz, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski)

*

art. 503 k.p.c.

W postępowaniu upominawczym, również w sprawie gospodarczej, pozwany po wniesieniu sprzeciwu od nakazu zapłaty, może zgłosić zarzut potrącenia.

(wyrok z dnia 23 lutego 2005 r., III CK 323/04, H. Pietrkowski, B. Czech, E. Skowrońska-Bocian)

*

art. 567 k.p.c., art. 318 k.p.c.

Przedmiotem postanowienia wstępnego w sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności małżeńskiej nie może być ustalenie dotyczące nakładów na majątek wspólny.

(postanowienie z dnia 9 lutego 2005 r., III CK 431/04, I. Koper, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski)

*

art. 626⁸ k.p.c.

Kognicja sądu wieczystoksięgowego obejmuje badanie skutków cywilnoprawnych decyzji administracyjnej, stanowiącej podstawę wpisu.

(postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r., V CK 409/04, A. Górski, I. Koper, M. Kocon)

*

koszty sądowe

1. Pismo częściowo opłacone jest w rozumieniu art. 16 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych pismem nieopłaconym.

2. W wypadku kumulacji roszczeń w jednym pozwie, od których pobiera się wpis stały, należne od dochodzonych roszczeń wpisy stałe podlegają zsumowaniu i suma tych wpisów stanowi opłatę, której podlega pozew. Zasada ta ma zastosowanie do określenia wysokości opłaty od kasacji.

3. Ograniczenie przedmiotu zaskarżenia dopiero w zażaleniu po upływie terminu do wniesienia opłaty stałej od kasacji nie sanuje braku tej opłaty w prawidłowej wysokości.

(postanowienie z dnia 18 lutego 2005 r., V CZ 182/04, A. Górski, M. Kocon, I. Koper)

>>> Powrót do spisu treści

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2006, NR 1

W wyroku nakazującym opróżnienie lokalu mieszkalnego przez osobę, która samowolnie go zajmuje, sąd nie orzeka co do lokalu socjalnego.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 20 maja 2005 r., III CZP 6/05, T. Wiśniewski, T. Domińczyk, M. Kocon, M. Sychowicz, L. Walentynowicz, H. Ciepła, M. Wysocka, OSNC 2006, nr 1, poz. 1)

*

Występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika strony osoby, która nie może być pełnomocnikiem, oznacza brak należytego umocowania, co powoduje nieważność postępowania (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Uchybienie to nie może być usunięte w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tę osobę.

(uchwała z dnia 28 lipca 2004 r., III CZP 32/04, M. Sychowicz, Z. Kwaśniewski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 2)

*

Wyrok zespołu arbitrów podpisany przez arbitrów w sposób określony przepisami rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 marca 2004 r. w sprawie regulaminu postępowania przy rozpatrywaniu odwołań (Dz.U. Nr 56, poz. 547) spełnia wymagania formalne.

(uchwała z dnia 11 lutego 2005 r., III CZP 84/04, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2006, nr 1, poz. 3)

*

Dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia przez gminę górnictw ustalenia nieważności umowy o restrukturyzację zobowiązań pieniężnych z tytułu opłaty eksploatacyjnej, zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 ze zm.).

(uchwała z dnia 23 lutego 2005 r., III CZP 85/04, H. Pietrkowski, B. Czech, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 4)

*

Posiadanie przez spółkę akcyjną z siedzibą w Luksemburgu udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością mającą siedzibę w Polsce nie jest prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. Nr 149, poz. 703 ze zm.).

(uchwała z dnia 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, H. Pietrkowski, B. Czech, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 5)

*

Osoba, która jako wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wytoczyła powództwo o odszkodowanie na podstawie art. 294 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.), traci w tym procesie legitymację czynną po wykluczeniu jej ze spółki prawomocnym wyrokiem sądowym.

(uchwała z dnia 23 lutego 2005 r., III CZP 89/04, H. Pietrkowski, B. Czech, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 6)

*

W postępowaniu w sprawach gospodarczych niepowołanie w odpowiedzi na pozew twierdzeń i zarzutów mających znaczenie dla oceny legitymacji czynnej oraz zasadności powództwa pozbawia pozwanego prawa zgłaszania w tym zakresie zarzutów w toku postępowania.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2005 r., I CK 410/04, T. Wiśniewski, B. Czech, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 7)

*

Wpis do księgi wieczystej hipoteki umownej zabezpieczającej wierzytelność z tytułu ceny nieruchomości lokalowej stanowiącej własność Skarbu Państwa, sprzedanej w jego imieniu przez Wojskową Agencję Mieszkaniową, następuje na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowej Agencji Mieszkaniowej.

(postanowienie z dnia 19 stycznia 2005 r., V CK 767/04, M. Kocon, I. Gromska-Szuster, B. Myszka, OSNC 2006, nr 1, poz. 8)

*

Uprawa rolna w rozumieniu art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz.U. Nr 147, poz. 713 ze zm.) to wszelkiego rodzaju uprawy prowadzone na gruncie rolnym, stanowiące efekt działalności ludzkiej i powiązane ściśle z produkcyjną funkcją gruntu.

(wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r., II CK 361/04, H. Ciepła, M. Bączyk, Z. Strus, OSNC 2006, nr 1, poz. 9)

*

Walne zgromadzenie może odwołać członka rady nadzorczej wybranego w głosowaniu grupami. Taki rodzaj głosowania nie wyłącza ponownych wyborów do rady nadzorczej przy zastosowaniu art. 358 § 1 i 2 k.s.h.

(wyrok z dnia 21 stycznia 2005 r., I CK 505/04, J. Frąckowiak, T. Bielska-Sobkowicz, T. Żyznowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 10)

*

Powiernicze zbycie przez współnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udziałów powoduje utratę praw przyznanych mu osobiście.

(wyrok z dnia 21 stycznia 2005 r., I CK 528/04, J. Frąckowiak, T. Bielska-Sobkowicz, T. Żyznowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 11)

*

Dwuletni termin przedawnienia przewidziany w art. 554 k.c. stosuje się także do umowy dostawy.

(wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 423/04, B. Myszka, J. Górowski, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2006, nr 1, poz. 12)

*

1. Artykuł 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282) nie wprowadza wyjątku co do wystawienia w Polsce weksli

opiewających na walutę inną niż krajowa. Ograniczenia w tym względzie mogą jednak wynikać z przepisów prawa dewizowego.

2. Zasądzone świadczenie wyrażone w walucie narodowej zastąpionej przez euro podlega przeliczeniu na euro zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 maja 2001 r. o skutkach wprowadzenia w niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej wspólnej waluty euro (Dz.U. Nr 63, poz. 640 ze zm.).

(wyrok z dnia 11 lutego 2005 r., III CK 304/04, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2006, nr 1, poz. 13)

*

Niemożliwość okazania przez kierowcę dokumentu stwierdzającego nabyte uprawnienie do prowadzenia pojazdów mechanicznych nie wyłącza odpowiedzialności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A., przewidzianej w § 8 ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco, zatwierdzonych uchwałą zarządu z dnia 30 sierpnia 2000 r., nr UZ/195/2000.

(wyrok z dnia 11 lutego 2005 r., III CK 352/04, T. Domińczyk, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2006 r., nr 1, poz. 14)

*

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego przed dniem 1 września 2004 r. jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 12 lipca 2005 r., I CNP 1/05, T. Wiśniewski, G. Bieniek, A. Górski, OSNC 2006, nr 1, poz. 15)

*

Od postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie przysługuje (art. 424¹ § 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, J. Gudowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 16)

*

Wymaganie przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. nie jest spełnione, jeżeli skarżący bez przeprowadzenia analizy prawnej w zakresie możliwości wzruszenia zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych ogranicza tę część skargi do stwierdzenia, że od zaskarżonego orzeczenia nie przysługuje skarga kasacyjna.

(postanowienie z dnia 17 sierpnia 2005 r., I CNP 5/05, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 1, poz. 17)

SYLWETKI SĘDZIÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO

Filomena Barczewska

Rytm pracy sędziowskiej w Sądzie Najwyższym nie sprzyja na ogół utrzymywaniu zbyt częstych i intensywnych kontaktów koleżeńskich. Mimo kolegiального jej charakteru skupiamy się raczej na tym, kogo i o co sądzymy, niż z kim. To ostatnie doceniamy nagle, gdy ktoś przechodzi w stan spoczynku. Przynosi to ogromne zmiany przede wszystkim dla samego zainteresowanego, ale zmianę odczuwają także ci, którzy pozostają. Uświadamiamy sobie wtedy, że nie będziemy już mogli naradzać się z nim i wyrokować, że razem odchodzi też w jakimś sensie częśćka każdego z nas, zawarta w wypracowywanych wspólnie stanowiskach prawnych i wydawanych orzeczeniach.

Takie odczucia towarzyszyły nam na kwietniowym uroczystym koleżeńskim pożegnaniu przechodzącej w stan spoczynku Pani Sędzi Filomeny Barczewskiej. Przez 13 lat pracy w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego Pani Filomena zdobyła sobie wysokie uznanie, szacunek i autorytet jako sędzia, członek Krajowej Rady Sądownictwa, przewodnicząca wydziału, a przy tym jako człowiek mądry i wnikliwy, mający rzadką dziś umiejętność nie tylko wysłuchania, ale i usłyszenia drugiego. Stąd też brały się wyjątkowe ciepło i życzliwość, jakie wszyscy okazywali Bohaterce wieczoru. Odnosiło się wrażenie, jakby każdy z obecnych chciał wyrazić wobec Niej to co najlepsze, a czego nie zawsze może miał sposobność okazać na co dzień. To zasłużone uznanie dla Sędzi Filomeny pochodziło nie tylko od kolegów z Izby. Pamiętali o Niej współpracownicy i wychowankowie z Apelacji Białostockiej, z której

się wywodzi, dając temu wyraz w pięknym liście nadesłanym przez prezesa Zbigniewa Pannerta.

Pani Sędzia jest twórczą kontynuatorką najlepszych tradycji cywilistyki białostockiej, kształtowanej przez ludzi i prawników tej miary co sędziowie Władysław Markowski, Zdzisław Dorf czy Antoni Filcek. We współpracy z Nimi rozwinął się Jej talent prawniczy, a pryncypialność charakteru w sprawach zasadniczych i wyznawane zasady pozwoliły zachować godną postawę sędziowską i obywatelską w kolejnych przełomach peerelowskiej historii.

Jako długoletnia przewodnicząca wydziału rewizyjnego i wykładowczyni, przekazywała młodszym kolegom i aplikantom nie tylko swoją wiedzę i doświadczenie, ale starała się także przyczynić do formowania ich właściwych postaw sędziowskich. Własnym przykładem pokazywała, że do tego, aby być naprawdę dobrym sędzią, nie wystarczą wysokie kwalifikacje prawnicze. Dla obrony niezawisłości potrzebna jest też pewna bezkompromisowość, zwłaszcza w tzw. trudnych i delikatnych sprawach, a zawsze wrażliwość na człowieka uwikłanego często w gąszczu życiowych przeciwności i prawnych pułapek. Ten przykład dawany „z góry” działał mobilizująco i pomagał innym utrzymywać odpowiedni poziom pracy i postawy.

Odchodząc do Sądu Najwyższego, Pani Sędzia pozostawiła na Białostocczyźnie nie tylko własny dorobek orzeczniczy, ale także walny udział w wykształceniu następców. Trwałym, zewnętrznym śladem Jej działalności jest Sąd Apelacyjny, którego była organizatorką.

Dewizą zawodową Sędzi Filomeny Barczewskiej jest trud takiego interpretowania i stosowania przepisów, aby mogły one służyć człowiekowi w realizacji jego słusznym uprawnień i pomagać mu w rozsądnym uregulowaniu jego spraw. Tak rozumiane przesłanie humanizmu prawniczego starała się wdrażać niestrudzenie w każdej instancji, włącznie z najwyższą. Jest ono wyraźnym rysem całej Jej osobowości, z której bogactwa mieliśmy możliwość czerpać podczas wspólnej pracy w naszej Izbie.

Dziękując jeszcze raz za tę pracę i za wszystko, czym nas obdarowywała, ponawiamy wszystkie nasze najlepsze życzenia i to zaproszenie:

Filu, odwiedzaj nas jak najczęściej!

Koleżanki i koledzy z Izby Cywilnej

Filomena Barczewska, absolwentka Wydziału Prawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, w latach 1957-61 asesor w okręgach Sądów Wojewódzkich w Olsztynie i Białymstoku, a od dnia 19 lipca 1961 r. sędzia Sądu Powiatowego w Białymstoku. W dniu 3 października 1967 r. powołana na stanowisko sędziego Sądu Wojewódzkiego w Białymstoku. Wieloletnia przewodnicząca wydziału cywilnego-rewizyjnego i członek sędziowskiej komisji egzaminacyjnej przy Ministrze Sprawiedliwości. W 1981 r. była przewodniczącą samorządu sędziowskiego nieuznawanego przez ówczesne władze. W 1990 r. pełniła funkcję pełnomocnika ds. zorganizowania Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, a w dniu 1 października 1990 r. została powołana na stanowisko sędziego tego Sądu. Od dnia 22 lutego 1992 r. jest sędzią Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej. W latach 1994-1998 była członkiem Krajowej Rady Sądownictwa. Przeszła w stan spoczynku dnia 13 lutego 2005 r.

Odnaczona m.in. Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz – za wybitne zasługi dla wymiaru sprawiedliwości – Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Wybitna sędzia cywilistka, wychowawczyni wielu koleżeń sędziów. Niezawodna koleżanka, wzór sędziowskiej odpowiedzialności i rzetelności.

INFORMACJE

Na posiedzeniu w dniu 15 listopada Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę, mocą której przedstawiła Prezydentowi RP kandydatury Grzegorza Misiurka, Krzysztofa Pietrzykowskiego i Dariusza Zawistowskiego na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej,

*

W dniu 17 listopada odbyła się narada robocza sędziów Izby Cywilnej poświęcona tematyce ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej (Dz.U. Nr 169, poz. 1417). Gościem sędziów Izby był dr Marcin Dziurda, pełnomocnik ds. organizacji Prokuraturii Generalnej, a wykład wprowadzający wygłosił sędzia Sądu Najwyższego Henryk Pietrkowski. W interesującej, pełnej tonów krytycznych pod adresem ustawy dyskusji udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego dr Gerard Bieniek, prof. dr hab. Józef Frąckowiak, Tadeusz Żyznowski i dr Marek Sychowicz, a na jej zakończenie – dr Marcin Dziurda, który także poinformował zebranych o zamiarach szybkiej nowelizacji ustawy.

W drugiej części narady, której – w zastępstwie Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr. hab. Tadeusza Erecińskiego – przewodniczył sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Wiśniewski omówiono kwestie bieżące.

Dane statystyczne – listopad 2005 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw									
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono							Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia					Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	331	10	167	-	42	3	43	57	22	174
2.	CSK	462	137	217	-	3	-	-	170	44	382
3.	CZP, w tym:	31	8	12	8	-	-	-	-	4	27
	- art. 390 k.p.c.	21	7	11	7	-	-	-	-	4	17
	- skład 7-miu	9	1	1	1	-	-	-	-	-	9
	- pełny skład	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
4.	CZ	95	33	76	-	46	2	19	-	9	52
5.	CO, w tym	10	8	9	-	3	-	-	-	6	9
	- art. 401 k.p.c.	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-
	- art. 45, 48 k.p.c.	9	8	8	-	3	-	-	-	5	9
6.	CSP	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
7.	CNP	57	48	37	-	-	-	-	7	30	68
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	987	244	519	8	95	5	62	234	115	712